SH 2

VYTAUTAS BOGUŠIS

Bibliografijos rodyklė (1961–2010)

VILNIAUS UNIVERSITETO BIBLIOTEKA

VYTAUTAS BOGUŠIS

Bibliografijos rodyklė
(1961–2010)

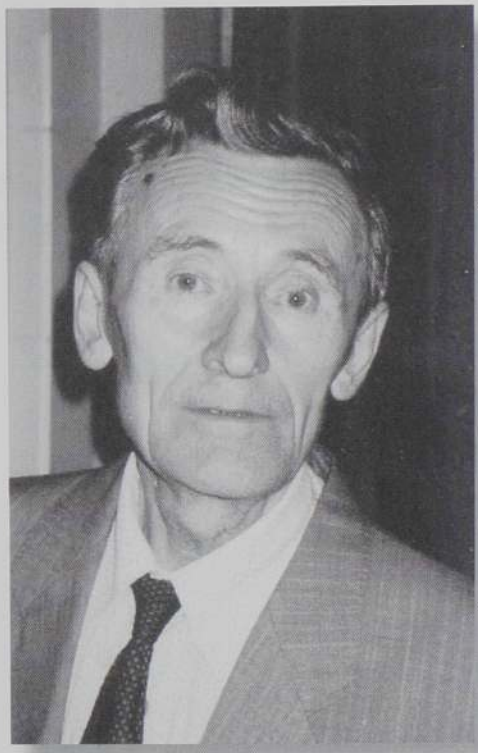

VILNIAUS UNIVERSITETAS
VILNIAUS UNIVERSITETO BIBLIOTEKA

VYTAUTAS BOGUŠIS

Bibliografijos rodyklė (1961–2010)

Vilnius • 2011

UDK 012[Bogušis]
Bo-118

Parengė Ligija VANAGAITĖ

Redagavo Audronė MATIJOŠIENĖ
ir prof. Osvaldas JANONIS

VILNIAUS UNIVERSITETO
BIBLIOTEKA

D 440026

ISBN 978-9955-634-44-7

© Ligija Vanagaitė, 2011
© Raimondas Malaiška, 2011
© Vilniaus universitetas, 2011

Turinys

Pratarmė / 7

Keturiasdešimt metų
Vilniaus universiteto bibliotekoje
Nijolė Šulgienė, Vidas Račius / 8

Vytauto Bogušio publikacijos / 14

Literatūra apie Vytautą Bogušį / 36

Vardų rodyklė / 43

PRIEDAS

Ego, Michael Salpa, Rector
Vytautas Bogušis / 49

Vilniaus universitetas ir portugalai
Vytautas Bogušis / 55

Moterys iš foliantų
Vytautas Bogušis / 58

Pratarmė

Šis leidinys skiriamas ilgamečio Vilniaus universiteto darbuotojo, bibliografo, istoriko Vytauto Bogušio 80 metų sukakčiai. Leidinio pradžioje pateikiamas bibliotekos darbuotojų Nijolės Šulgienės ir Vido Račiaus straipsnis apie V. Bogušį.

Bibliografijos rodyklę sudaro du skyriai. Pirmajame aprašytos 194 V. Bogušio publikacijos. Bibliografiniai įrašai šiame skyriuje sugrupuoti chronologiškai, o metų viduje – abėcėliškai. Pirmosios V. Bogušio publikacijos susijusios su jo veikla metodiniame skyriuje ir aprėpia įvairius bibliotekos darbo barus. Vėliau dirbdamas bibliografinį darbą, jis rengė universiteto mokslininkų bibliografijos rodykles, didelės apimties kolektyvinius Vilniaus universiteto istorijos darbus, rinko ir sistemino medžiagą apie Vilniaus universitetą ir jo biblioteką. Jis taip pat skelbė straipsnius Lietuvos mokslo, švietimo, kultūros istorijos klausimais.

Antrajame skyriuje nurodyta literatūra apie V. Bogušį (51 bibliografinis įrašas).

Bibliografijos rodyklėje naudotas tarptautinis standartinis bibliografinis aprašas. Vardų rodyklė apima bibliografiniuose įrašuose paminėtus asmenis, kolektyvus ir vietovardžius.

Toliau publikuojami trys Vytauto Bogušio straipsniai.

40 metų Vilniaus universiteto bibliotekoje

Vilniaus universiteto bibliotekos darbuotojai ir visi, kuriems teko laimė bendrauti, dirbti su Vytautu Bogušiu, mena Jį kaip kuklų, gyvenimo nelepintą, mėgusį švelniai pajuokauti, Lietuvos kultūrai tyliai plušėjusį žmogų, mielai mokiusį jaunesniuosius kolegas, padėjusį ir nešykštėjusį žinių visiems, kam rūpi Lietuva, jos kultūra, istorija ir tiesa.

Vilniaus universiteto bibliotekos darbuotojas Vytautas Bogušis gimė 1929 m. rugsėjo 8 d. (visuose dokumentuose įrašyti 1931 metai) Leipalingio miestelyje ūkininko šeimoje. 1950 m. baigęs Druskininkų vidurinę mokyklą įstojo į Vilniaus universiteto Matematikos fakultetą, bet buvo pašalintas paaiškėjus, kad tėvas buvęs išbuožintas ir sėdėjęs kalėjime. Pradėjo dirbti Druskininkų miesto valdyboje hidrologu stebėtoju, kartu ėjo medicinos darbuotojų profsąjungos bibliotekos vedėjo bei teismo posėdžių sekretoriaus pareigas. 1951–1953 m., kaip dauguma anuomet, tarnavo sovietinėje armijoje toli nuo namų – Vidurinėje Azijoje. 1953 m. buvo Puvočių bibliotekos vedėjas. 1954 m. vėl įstojo į Vilniaus universitetą. 1960 m. baigęs universitetą ir apgynęs diplominį darbą „Varėnos rajono rašytojai", įgijo bibliotekininko specialybę. Turėdamas septynerių metų bibliotekinio darbo patirtį, V. Bogušis 1961 m. pradėjo dirbti Vilniaus universiteto bibliotekoje. Ėjo įvairias pareigas: 1961–1962 m. metodininko, 1963–1970 m. – nacionalinės bibliografijos redaktoriaus, 1970–1978 m. – Rankraščių skyriaus vedėjo, 1979–1989 m. – Mokslo tyrimo skyriaus vedėjo, 1989–1996 m. – Universiteto istorijos skyriaus vedėjo, 1996–2001 m. – Bibliografijos ir informacijos skyriaus istorijos sektoriaus vedėjo. Kai dirbo metodininku, teikė konsultacijas aukštųjų ir specialiųjų vidurinių mokyklų

bibliotekų darbuotojams, rengė metodines priemones. Dirbdamas Bibliografijos skyriuje, 1964 m. parengė metodinį leidinį „Bibliotekininkystės ir bibliografijos pagrindai aukštųjų mokyklų vakarinių ir neakivaizdinių skyrių studentams“ (su Apolonija Jurčiukoniene), buvusio Vilniaus universiteto rektoriaus, matematiko prof. Zigmo Žemaičio bibliografijos rodyklę, kartu su kitais rengė nacionalinės analizinės bibliografijos pirmą tomą. Keletą metų V. Bogušis Istorijos, Filologijos, Medicinos ir Chemijos fakultetų studentams dėstė bibliografijos žinių kursą. V. Bogušio tyrinėjimų laukas – universiteto istorija, čia dirbę ir dirbantys žmonės. Tam jis skyrė savo gabumus, širdį ir 40 darbo bibliotekoje metų. Kad šiandien bibliotekos Baltojoje salėje visų lankytojų akis traukia unikalūs dangaus ir žemės gaubliai – nemažas V. Bogušio nuopelnas. V. Bogušis su istoriku B. Pakštu surinko apie juos istorinę medžiagą, o Dailės muziejaus Grafikos restauravimo skyriaus vedėjos G. Drėmaitės entuziazmas uždegė kolegas restauratorius noru ir viltimi iki Vilniaus universiteto bibliotekos 400 metų jubiliejaus „sugrąžinti gyvybę“ universitete esantiems labai sunykusiems gaubliams.

V. Bogušis kartu su kitais nuoširdžiai rengė Vilniaus universiteto 400 metų jubiliejui skirtą dokumentų rinkinį *Academia et Universitas Vilnensis*. Su prof. Vytautu Merkiu sudarė ir išvertė įžymaus mokslininko, geologo, narodniko, Vilniaus universiteto profesoriaus Juozapo Lukoševičiaus knygą „Atsiminimai ir laiškai“ (atsiminimus ir laiškus išvertė V. Bogušis, 1982); parašė komentarus leidiniui *Universitetas dailėje* (parengė Dalia Ramonienė ir Nijolė Tumėnienė, 1986), kuriame meno kalba pasakojama apie 150 iškiliausių Lietuvos mokslo ir kultūros veikėjų. Bendravo su Algirdu Končiumi, profesoriaus Igno Končiaus sūnumi, ir nemažai prisidėjo leidžiant I. Končiaus atsiminimus „Kelionė į Červenę ir atgal“ (1993); redagavo ir papildė Vlado Drėmos monografiją „Vilniaus Šv. Jono bažnyčia“ (1997). Dirbdamas Rankraščių skyriaus vedėju ir asmeniškai pažinodamas nemažai kunigų (su daugeliu nuoširdžiai bendravo), iš įvairių Lietuvos parapijų Vilniaus universiteto

bibliotekai tylomis rinko vertingas knygas ir rankraščius. 1986 m. iš ekspedicijos po Žemaitiją parvežė teologijos paskaitų konspektus, šviesuolio kraštotyrininko Konstantino Bružo religinių atvirukų rinkinį. Jo rūpesčiu biblioteka įsigijo vertingą bibliofilo, Mažosios Lietuvos istorijos tyrėjo, Lietuvos kariuomenės karininko, XXVII knygos mėgėjų draugijos nario Petro Jakšto biblioteką ir rankraščius. Rūpinosi, kad Trakų ir Eupatorijos karaimų dokumentinis palikimas būtų perduotas VU bibliotekai. Arčiausiai širdies buvo darbas Rankraščių skyriuje, vėliau – Universiteto istorijos skyriuje – tyrinėjant senojo universiteto gyvavimo tarpsnius. Vilniaus universiteto bibliotekos Rankraščių skyriuje saugoma knyga Kiprijonas Lukauskas. *Pamokslai* su dedikacija: *VU Rankraštynui, kurio lentyno[se] tūno šis rankraštis ir daugelis kitų publikai nežinomų brangenybių. Vilnius, 1996.VIII.16. V. Bogušis.* Vilniaus universiteto bibliotekos direktorius Jurgis Tornau ir V. Bogušis ėmėsi įgyvendinti senosios lietuvių literatūros tyrinėtojo prof. Jurgio Lebedžio dar sovietiniais metais puoselėtą sumanymą išleisti Kiprijono Lukausko pamokslų rinkinį. V. Bogušis organizavo didelės apimties pamokslų rinkinio perrašymą, tikrino įvairiose Lietuvos saugyklose išsibarsčiusius archyvus kantriai ieškodamas biografinių žinių apie kleboną K. Lukauską (tekstą spaudai parengė lituanistas Juozas Karaciejus, 1996). K. Lukausko *Pamokslai* šiandien laikomi lietuviškos filosofinės raštijos paminklu (R. Plečkaitis. Lietuvos filosofijos istorija. V., 2004, p. 680). V. Bogušio iniciatyva į lietuvių kalbą buvo pradėtas versti bibliotekos Rankraščių skyriuje saugomas 1710–1723 m. lotyniškai rašyto jėzuitų kolegijos dienoraščio rankraštis, kuriame atsispindi prie universiteto gyvenusių jėzuitų kasdieninis ir akademinis gyvenimas. Darbas buvo nutrūkęs, dienoraštį baigė versti ir spaudai parengė bibliotekos darbuotoja Irena Katilienė (2004). Sumanymų būta daugiau: pradėti rengti spaudai, deja, nebaigti svarbūs universiteto istorijai dokumentai „Liustracija", „Manuscripta". V. Bogušis kartu su Universiteto istorijos skyriaus darbuotojais kasmet rengdavo parodas universiteto žmonėms ir įvykiams paminėti. 1979 m.

su kolega Jonu Vytuliu parengta kilnojamoji paroda, skirta Vilniaus universiteto 400 metų jubiliejui, pabuvojo ne tik Lietuvoje, bet ir Rusijoje, Lenkijoje, JAV. V. Bogušis Lietuvos ir užsienio spaudoje paskelbė beveik 200 įvairių straipsnių apie Lietuvos istoriją, švietimą, kultūrą, taip pat universiteto istorijos ir gyvenimo tematika. V. Bogušio po kruopelę atidžiai iš įvairių šaltinių surankiotos naujos ir įdomios žinios paskelbtos mokslo populiarinimo straipsniuose apie universitete dirbusius pasaulyje garsius profesorius iš Italijos, Portugalijos, Austrijos, įžymiuosius universiteto auklėtinius K. Simonavičių, K. Manvydą, T. Žebrauską, A. K. Kuršį, M. Salpą, A. Guagninį, J. Čerskį, G. Forsterį, J. Franką, J. Lelevelį, J. Kovalevskį, A. Mickevičių, I. Domeiką, bibliotekoje sukauptus neįkainojamus turtus, retas knygas neprarado vertės ir šiandien. Ar galėjo Vilniaus katalikiškame universitete mokytis žydai, kada ir kurių moterų pavardės buvo įrašytos universiteto studentų bei dėstytojų sąrašuose iki XX a.? Smalsus skaitytojas atsakymus į daugelį panašių klausimų rasdavo V. Bogušio straipsniuose. Plėtėsi universiteto ryšiai su užsienyje gyvenančiais lietuviais, kurie laiškuose prašydavo vienokios ar kitokios pagalbos. Atsakymus į daugelį laiškų su prašymais surasti medžiagos studijoms, tyrinėjimams, genealogijoms dažnai rengdavo V. Bogušis. Bendraudamas su Lietuvos mokslininkais J. Kubiliumi, Z. Zinkevičiumi, B. Genzeliu, V. Merkiu, A. Jovaiša, B. Savukynu, H. Jasiūnu, A. Šidlausku ir užsienio lietuvių bei užsienio šalių mokslo ir kultūros veikėjais P. Rabikausku, A. Liuima, S. Goštautu, H. Buddensiegu, V. Toporovu, J. Vėberiu, G. Micheliniu, L. Piechniku ir daugeliu kitų, jis nešykštėjo patarimų šiems rengiant mokslo darbus, garsinančius Lietuvą, jos kultūrą visame pasaulyje. Negalima nepaminėti gražaus V. Bogušio ir Šveicarijoje gyvenusio Vilniaus universiteto garbės daktaro Vaclovo Dargužo bendradarbiavimo ir bičiulystės jam lankantis Lietuvoje, ilgus metus trukusio prasmingo bendravimo su Amerikoje gyvenusia žinomos kultūros veikėjos Marijos Šlapelienės dukra Gražute Šlapelyte-Sirutiene. V. Bogušis savo straipsniais Lietuvos visuome-

nę supažindindavo su mokslininkų nuveiktais darbais, apgintomis disertacijomis ar netikėtu atradimu, pavyzdžiui, su italų mokslininko Pietro U. Dini Lenkijoje surastu, iki tol laikytu dingusiu, H. Lizijaus katekizmu. Ne visi bendradarbiai žinojo, kad ant V. Bogušio darbo stalo ir lentynose buvo „sukrauta"daugybė sumanymų, idėjų, jau įgyvendintų ir dar savo laiko laukiančių... V. Bogušis buvo vienas iš pirmųjų Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio Vilniaus universiteto grupės narių, vėliau – VU tarybos posėdžių sekretorius. V. Bogušis 1989 m. rugpjūtyje buvo vienas iš „žvalgomosios" ekspedicijos į Abezę (Karelija) dalyvių, nuvežęs profesoriaus Levo Karsavino atminimui skirtą lentą. Dar vienas svarbių jo darbo barų buvo rinkti informaciją ir dokumentus iš įvairių Lietuvos archyvų ir rengti medžiagą apie išvežtus į Rusiją Vilniaus universiteto turtus.

Į V. Bogušį dažnai kreipdavosi Lietuvos televizija ir kino studija. Pagal jo parašytus scenarijus ir konsultacijas sukurti mokslo populiarinimo filmai: „Vilniaus universitetas, 1579–1979" kartu su Algimantu Bikeliu ir režisieriumi Aleksandru Digimu, skirtas Vilniaus universiteto 400 metų jubiliejui, apie raketų teorijos ir praktikos pradininką, veikalo *Ars magna artilleriae* autorių K. Simonavičių „Kazimieras Simonavičius", geologą, narodnikų veikėją J. Lukoševičių „Kalinys nr. 26" ir kitus. Jis buvo kviečiamas dalyvauti televizijos rengiamose laidose apie garsius Lietuvos žmones – Mykolą Riomerį, Levą Karsaviną, didikus Sapiegas ir kitus. Pranešimus ir paskaitas apie Lietuvos kultūrą ir istoriją skaitė ne tik Lietuvoje, bet ir tarptautinėse konferencijose (ne į visas buvo leista išvykti). Daug metų V. Bogušis vedė įdomias ekskursijas po senąjį Vilniaus universitetą ir biblioteką. Vilniaus universitete apsilankę turistai ir svečiai jį iki šiol prisimena.

Išėjęs į užtarnautą poilsį, V. Bogušis grįžo į gimtuosius Puvočius, kaimą, alsuojantį mišku, su išlikusiais senoviškais namais, kluonais, svirnais. Gal niekada ir nebuvo iš jų išvažiavęs... beveik kiekvieną savaitgalį sugrįždavo namo, kur jo laukdavo šeima: žmona Stasė, dukra Milda ir du sūnūs – Vytautas ir Gintaras. Iš Puvočių

atvykęs į Vilnių visada aplankydavo biblioteką, Rankraščių skyrių. Tyliai ir ramiai išklausydavo bibliotekos naujienas, apsidžiaugdavo jam „pasaugotu“ laikraščio „Universitas Vilnensis“ nauju numeriu. 2007 m. lapkričio 22 dieną amžinam poilsiui V. Bogušį priglaudė jaukios ir tvarkingos, prie Merkio besiglaudžiančios Puvočių kaimo kapinaitės.

Ši V. Bogušio darbų bibliografija yra Vilniaus universiteto bibliotekos pagarbos ženklas buvusiam kolegai, įvertinimas ir padėka už kruopščiai surinktą ir mums paliktą neįkainojamą turtą – žinias ir širdies šilumą.

Nijolė Šulgienė, Vidas Račius

Vytauto Bogušio publikacijos

1961

1. *Kraštotyrininkai – mokslinei bibliotekai* / V. Bogušis. // Tiesa. – 1961, kovo 31, p. 3.

1962

2. *Neakivaizdininkai aprūpinami mokymo literatūra* / V. Bogušis. // Tarybinis mokytojas. – 1962, birž. 14, p. 3.
3. *Pirmoji Respublikinė specialiųjų vidurinių mokyklų bibliotekų apžiūra* / Vytautas Bogušis. – Iliustr. // Bibliotekų darbas. – 1962, nr. 12, p. 34.
4. *Technikumo bibliotekoje apsilankius* / V. Bogušis. // Bibliotekų darbas. – 1962, nr. 4, p. 10–11.
   Apie Vilniaus lengvosios pramonės technikumo biblioteką.

1963

5. *Mokomosios literatūros fondų komplektavimas* / V. Bogušis. // Bibliotekų darbas. – 1963, nr. 6, p. 18–19.

1964

6. *Bibliotekininkystės ir bibliografijos pagrindai aukštųjų mokyklų neakivaizdinių ir vakarinių skyrių studentams* : (bendroji dalis) / Lietuvos TSR Ministrų Tarybos valstybinis Aukštojo ir specialiojo mokslo komitetas. Mokymo metodikos kabinetas ; [sudarė V. Bogušis, A. Jurčiukonienė]. – Vilnius : Valstybinė politinės ir mokslinės literatūros leidykla, 1964. – [D.] 1. – 67 p.
7. *Kapsuko pedagoginėje mokykloje* / V. Bogušis. // Bibliotekų darbas. – 1964, nr. 9, p. 24–25.
   Apie biblioteką.

1965

8. *Antroji Respublikinė specialiųjų vidurinių mokyklų bibliotekų apžiūra* / V. Bogušis. // Bibliotekų darbas. – 1965, nr. 3, p. 25–26.

9. *Aukštųjų mokyklų bibliotekos* / V. Bogušis. // Mokslas ir gyvenimas. – 1965, nr. 7, p. 14.

10. *Biblioteka – Tarybų Lietuvos bendraamžė* / V. Bogušis. – Diagr. // Bibliotekų darbas. – 1965, nr. 6, p. 26–27.
Apie Vilniaus dailės akademijos biblioteką.

1966

11. *Branginkime praeities palikimą* : A. Mickevičiaus muziejaus 70-mečiui artėjant / V. Bogušis. // Tarybinis studentas. – 1966, lapkr. 16, p. 3.

12. „A. *Mickevičiaus muziejaus 70-osioms metinėms artėjant ...*“ [Vilnius] / V. Bogušis. – Portr. // Švyturys. – 1966, nr. 16, p. 6.

13. *„Plungėje, buvusiame kunigaikščių Oginskių dvare ...* “ / V. Bogušis. – Iliustr. // Švyturys. – 1966, nr. 24, p. 10.
Apie italų dailininko P. Romanelio skulptūrą Telšių kraštotyros muziejuje.

1967

14. *Aplankykime [Vilniaus] universitetą* / V. Bogušis. // Tarybinis mokytojas. – 1967, birž. 15, p. 4.

15. Igno *Domeikos pėdomis ...* / V. Bogušis. // Tiesa. – 1967, saus. 7, p. 4.
Apie ryšius su poetu A. Mickevičiumi.

16. *Iš mūsų medžioklės istorijos* / Vytautas Bogušis. // Mūsų gamta. – 1967, nr. 8, p. 17.

17. *Jų pavardės nežinomos* / V. Bogušis. // Švyturys. – 1967, nr. 14 (virš.), p. 29.
Apie pirmąsias studentes Karaliaučiaus universitete.

18. *Ką skelbė mūsų „Valnasis susirinkimas“* / V. Bogušis. // Tiesa. – 1967, liep. 29, p. 4.
Apie Rytų Prūsijos dirbančiųjų streikus XIX a. pabaigoje.

19. *Kas su Lietuva siejo žinomą feministę M. Fuler?* / V. Bogušis. // Švyturys. – 1967, nr. 6, p. 11.
Apie XIX a. amerikiečių literatės ir poeto A. Mickevičiaus romantinę draugystę.

20. *Kodėl per 700 metų nepaseno Džotas?* / V. Bogušis. – Iliustr. // Švyturys. – 1967, nr. 3, p. 18.
Apie dailininko atradimus kompozicijos srityje.

21. J. *Lelevelio biblioteka* / V. Bogušis. – Iliustr. // Kultūros barai. – 1967, nr. 4, p. 66.
Apie palikimo gabenimo į Vilnių istoriją.

22. *Lietuvos istorija Šekspyro kūriniuose* / Vytautas Bogušis. – Iliustr. // Švyturys. – 1967, nr. 21, p. 18–19.

23. A. *Mickevičiaus rankraštis* / Vytautas Bogušis. – Faks. // Kultūros barai. – 1967, nr. 4, p. 65–66.
Apie 1824 m. spalio 22 d. sukurto proginio eilėraščio likimą.

24. *Universiteto svečiai* / V. Bogušis. – Tas pat laikr. rus. // Vakarinės naujienos. – 1967, geg. 31, p. 2.
Apie Vilniaus universiteto bibliotekos organizuojamas ekskursijas.

25. *Vertingas veikalas* / Vytautas Bogušis. – Iliustr. // Tarybinis studentas. – 1967, spal. 4, p. 1.
Rec. kn.: Vilniaus universitetas / redakcinė kolegija: Andrius Bendžius ... [et al.]. Vilnius, 1966.

1968

26. Igno *Domeikos ainiai* / V. Bogušis. – Tas pats laikr. rus. // Vakarinės naujienos. – 1968, saus. 12, p. 4.

27. [A. *Mickevičiaus paminklai Vilniuje*] / Vytautas Bogušis. – Iliustr. // Švyturys. – 1968, nr. 13, p. 30.

28. *Mūsų prometėjas* : pirmosios lietuviškos marksizmo publikacijos / Vytautas Bogušis ; [su redakcijos prierašu]. – Portr. // Kalba Vilnius. – 1968, nr. 18, p. 5.

29. *Prie saulės kalno* : Gorkis ir dailininkas iš Lietuvos / Vytautas Bogušis ; [su redakcijos prierašu]. – Iliustr. // Kalba Vilnius. – 1968, nr. 14, p. 3–4.

Apie J. Mackevičiaus susitikimus su rašytoju.

30. Juozui *Rimantui – 60* / V. Bogušis. // Literatūra ir menas. – 1968, kovo 16, p. 13.

31. *Rubenso piešiniai* : radinys Vilniuje / Vytautas Bogušis. – Iliustr. // Švyturys. – 1968, nr. 11, p. 14–15.

Apie flamandų dailininko iliustracijas M. K. Sarbievijaus rinkiniui „Lyrikos knygos" (Antverpenas, 1632).

32. *Sunkus kelias į šviesą* : ar Daukantas buvo bajoras? / Vytautas Bogušis. – Portr. // Švyturys. – 1968, nr. 19, p. 6.

33. *Tenai, kur jo gyventa* / Vytautas Bogušis. // Literatūra ir menas. – 1968, gruod. 28, p. 12.

A. Mickevičiaus gimimo 170-osioms metinėms.

34. *Иллюстрировал Рубенс* / Витаутас Богушис. – Iliustr. – Rus. // Неделя. – Москва, 1968, 27 октября, p. 18.

Apie iliustracijas M. K. Sarbievijaus rinkiniui „Lyrikos knygos" (Antverpenas, 1632).

35. *У Вільні, городі преславнім ...* / Вітаутас Богушіс. – Iliustr. – Ukr. // Україна. – Kijevas, 1968, № 15, p. 5.

Apie poeto T. Ševčenkos gyvenimą Vilniuje.

1969

36. *Bibliografia słowników polskich* / W. Boguszis. – Lenk. // Czerwony Sztandar. – 1969, 1 sierp., p. 3.

P. Gžegorčiko „Index lexicorum Poloniae" apžvalga (Varšuva, 1967).

VILNIAUS UNIVERSITETO
BIBLIOTEKA

37. *„Gyvenau su Jumis ...“* / Vytautas Bogušis. – Tas pats laikr. rus. // Vakarinės naujienos. – 1969, rugs. 4, p. 3.
Apie lenkų poeto J. Slovackio palikimą Vilniaus universiteto bibliotekoje.

38. *„Keleiviui“ – 120 metų* / Vytautas Bogušis. // Gimtasis kraštas. – 1969, rugpj. 7, p. 6.
Apie pirmąjį lietuvišką pasaulietinį laikraštį (1849).

39. *Kražiai XVI amžiuje* / V. Bogušis. // Švyturys. – 1969, nr. 22, p. 30.

40. *Libros raros y manuscritos* / Vytautas Bogušis. – Faks. – Isp. – Tas pats žurn. rus., angl., pranc., vok. // Cultura y vida. – Maskva, 1969, nr. 3, p. 40–41.
Retos knygos ir rankraščiai Vilniaus universiteto bibliotekoje.

41. *Lietuvių literatūros vertimų bibliografija* / V. Bogušis. // Bibliotekų darbas. – 1969, nr. 9, p. 34.
Rec. kn.: Lietuvių grožinė literatūra TSRS tautų kalbomis : vertimų bibliografija, 1940–1968 / S. Lyrovienė, V. Lyrovas. Vilnius, 1968.

42. *Livres rares et manuscrits* / Vytautas Bogušis. – Faks. – Pranc. – Tas pats žurn. angl., isp., rus., vok. // La culture et la vie. – Maskva, 1969, nr. 3, p. 40–41.
Retos knygos ir rankraščiai Vilniaus universiteto bibliotekoje.

43. *Nežinomas vilniečio žodynas* / V. Bogušis. – Faks. // Bibliotekų darbas. – 1969, nr. 10, p. 34.
Apie Leibos Abramovičiaus-Levino Abraomo Liondoro „Lenkų–žydų kalbų žodynėlį“ (Vilnius, 1827).

44. *„Niekada neužmiršiu apkabinimo ...“* / Vytautas Bogušis. – Iliustr. // Švyturys. – 1969, nr. 21, p. 10–11.
Apie K. Markso ir J. Lelevelio draugystę 1846–1860 metais.

45. *Rare books and manuscripts* / Vytautas Bogušis. – Faks. – Angl. – Tas pats žurn. isp., pranc., rus., vok. // Culture and life. – Maskva, 1969, No. 3, p. 40–41.
Retos knygos ir rankraščiai Vilniaus universiteto bibliotekoje.

46. *Raudonkrūtinis* / Vytautas Bogušis. – Iliustr. // Švyturys. – 1969, nr. 14, p. 28–29.
Apie Žemaitijos baudžiauninkų maištininką J. Vaitkų.

47. *Rumunijos leidinyje – apie K. Simonavičių* / V. Bogušis. // Tiesa. – 1969, lapkr. 20, p. 4.
Apie D. Todericiu veikalą „Preistoria rachetei moderne. Manuscrisul de la Sibiu" (Bukareštas, 1969).

48. *Seltene Bücher und Handschiften* / Vytautas Bogušis. – Faks. – Vok. – Tas pats žurn. angl., isp., pranc., rus. // Kultur und Leben. – Maskva, 1969, No. 3, p. 40–41.
Retos knygos ir rankraščiai Vilniaus universiteto bibliotekoje.

49. *Seniausia knyga apie Lietuvą* / V. Bogušis. – Tas pats laikr. rus. // Vakarinės naujienos. – 1969, rugpj. 4, p. 3.
Apie inkunabulą „Pasaulio kronika" (1493).

50. *Дар ученного* / В. Богушис. – Rus. // Советская Литва. – 1969, 30 июля, p. 4.
Apie akademiko A. Dobrianskio dovaną Vilniaus universiteto bibliotekai.

51. *Редкие книги и рукописи* / Витаутас Богушис. – Rus. – Tas pats žurn. angl., isp., pranc., vok. // Культура и жизнь. – Москва, 1969, № 3, p. 40–41.
Retos knygos ir rankraščiai Vilniaus universiteto bibliotekoje.

52. *Светлая самоотверженная личность : И. Лукашевич* / [su V. Bogušio prierašu]. – Rus. // Неделя.– Москва, 1969, 30 марта, p. 4.
J. Lukoševičiaus dienoraščio fragmentas.

1970

53. *Atradimas sename laikraštyje* / Vytautas Bogušis. // Švyturys. – 1970, nr. 8, p. 15.
Lietuviška tematika Šekspyro dramose.

54. *Bibliotheca Universitatis Vilnensis* / Vytautas Bogušis. – Iliustr. // Švyturys. – 1970, nr. 17, p. 18–19.

55. *Ekslibrisai [Vilniaus universiteto] bibliotekai* / Vyt. Bogušis. – Iliustr. // Literatūra ir menas. – 1970, saus. 10, p. 11.

56. *Inkunabulai Vilniaus universiteto bibliotekoje* / Vytautas Bogušis, Benediktas Kazlauskas. – Iliustr. // Moksleivis. – 1970, nr. 7, p. 16–17.

57. *Kultūros lobių saugotoja* / V. Bogušis. – Iliustr. // Tarybinis mokytojas. – 1970, rugs. 16, p. 4.
Vilniaus universiteto bibliotekai 400 metų.

58. *Lenino knygos Vilniuje* / Vytautas Bogušis. // Literatūra ir menas. – 1970, bal. 21, p. 20.
Apie Vilniaus universiteto bibliotekoje saugomas knygas.

59. *Mūsų interviu* / [užrašė] R. Sadauskas. – Portr. // Literatūra ir menas. – 1970, rugs. 12, p. 2.
Pasikalbėjimas su Vilniaus universiteto bibliotekos vyriaus. bibliografu V. Bogušiu apie jubiliejinius renginius.

60. *Pasaulinės reikšmės įvykis : universiteto mokslinės bibliotekos 400-metį pasitinkant* / V. Bogušis. – Iliustr. // Tarybinis studentas. – 1970, birž. 19, p. 3.

61. *Seniausio universiteto seniausia biblioteka* / V. Bogušis, V. Brazaitis. // Kauno tiesa. – 1970, liep. 11, p. 3; Tarybinė Klaipėda. – 1970, liep. 15, p. 5.
Apie Vilniaus universiteto biblioteką.

62. *Seniausioje šalies bibliotekoje* / V. Bogušis. – Iliustr. – Tas pats laikr. rus. // Vakarinės naujienos. – 1970, saus. 12, p. 2.
Apie Vilniaus universiteto biblioteką.

63. *Universiteto bibliotekai – 400 metų* / Vytautas Bogušis, Stasys Pupeikis. – Iliustr. // Mokslas ir gyvenimas. – 1970, nr. 9, p. 4–6.

64. *Universiteto bibliotekos įnašas į nacionalinę bibliografiją* / N. Giniotienė, V. Bogušis. // Bibliotekų darbas. – 1970, nr. 2, p. 27–28.

65. *Universiteto bibliotekos jubiliejų minint : VVU mokslinės bibliotekos ekslibrisai* / Vytautas Bogušis. – Iliustr. // Bibliotekų darbas. – 1970, nr. 8, p. 18–21.

66. *Vilniaus universiteto biblioteka XIX amžiuje* / Vytautas Bogušis. – Iliustr. – Santr. rus., angl. // Kultūros barai. – 1970, nr. 8, p. 57–59.

67. *Vilniaus universiteto bibliotekos pradžia* / Vytautas Bogušis. – Iliustr. – Santr. rus., angl. // Kultūros barai. – 1970, nr. 7, p. 62–64.
Žr. taip pat ir. 210.

68. *Žymus orientalistas* / Vytautas Bogušis. – Bibliogr. išnašose. // Mokslas ir gyvenimas. – 1970, nr. 3, p. 25–26.
Apie Kazanės universiteto rektorių J. Kovalevskį (1801–1878).

69. *История и современные задачи Научной библиотеки Вильнюсского государственного университета* / В. Богушис. – Rus. // Всесоюзная конференция «Книга и прогресс» : доклады пленарных заседаний. – Вильнюс, 1970. – P. 1–14.

1971

70. *Ir visiems rodė nežinomojo galvą ... : dokumentinis pasakojimas apie narodninkų organizuotą pasikėsinimą prieš carą Aleksandrą II* / Vytautas Bogušis. – Iliustr. // Švyturys. – 1971, nr. 9, p. 18–19, 27.

71. *„Kraujas čia tekėjo ant ulyčių ...* " / Vytautas Bogušis. // Tiesa. – 1971, kovo, 18, p. 4.
Paryžiaus Komunos įvykiai Karaliaučiaus lietuvių laikraštyje „Keleivis".

72. *„Namų apteka"* / Vytautas Bogušis. // Mūsų gamta. – 1971, nr. 3, p. 30–31.
Apie Mažosios Lietuvos lietuvių medicinos būklę XIX a. viduryje.

73. *Pirmieji kursai Vilniuje* / V. Bogušis. // Bibliotekų darbas. – 1971, nr. 3, p. 37.
Apie Vilniaus karininkų klubo bibliotekininkų kursus 1913 metais.

74. *Retos knygos pėdsakais* / Vytautas Bogušis. // Literatūra ir menas. – 1971, liep. 17, p. 10–11.
Apie Klaipėdoje išleistą E. Radžiūno knygos „Naudingos bičių knygelės visiems lietuvninkams ... " antrąją laidą (1882).

75. *Vilniaus universiteto biblioteka Versalyje* / Vytautas Bogušis. // Literatūra ir menas. – 1971, rugpj. 7, p. 11.
Apie 1831 m. sukilimo dalyvių emigrantų 1841 m. įkurtą biblioteką.

76. *Вильнюсской университетской библиотеке – 400 лет* / В. Богушис. – Rus. // Библиотеки СССР. – Москва, вып. 49 (1971), p. 97–99.

1972

77. *Apie A. Uljanovą ir J. Lukoševičių* / V. Bogušis. // Literatūra ir menas. – 1972, saus. 22, p. 4.

78. *Artėja I. Domeikos metinės* / V. Bogušis. // Literatūra ir menas. – 1972, bal. 1, p. 10.

79. *Atgimę paminklai* / V. Bogušis. – Iliustr. // Tiesa. – 1972, rugs. 5, p. 4.
Apie XIX a. gaublių restauravimą Vilniaus universitete.

80. Alex. *Carolus Curtius nobiles Lithuanus* / Vytautas Bogušis. – Iliustr. // Nemunas. – 1972, nr. 7, p. 28–29.
Apie pirmosios medicinos mokyklos Amerikos žemyne įkūrėją ir rektorių A. K. Kuršį (XVII a.).

81. *Jo magnificencijos paliepimu* / Vytautas Bogušis. – Iliustr. // Nemunas. – 1972, nr. 1, p. 38–39.
Iš Vilniaus universiteto istorijos.

82. *Neskelbti laiškai* / Vytautas Bogušis. – Faks. // Literatūra ir menas. – 1972, saus. 29, p. 12.
Apie XIX a. Prancūzijos mokslininkų, rašytojų ir politinių veikėjų rankraščius Vilniaus universiteto bibliotekoje.

83. Liuji *Pasteras* / Vytautas Bogušis. – Portr., faks. // Mokslas ir gyvenimas. – 1972, nr. 12, p. 39–40.

84. *Seniausia [Vilniaus universiteto] bibliotekos knyga?* / Vytautas Bogušis. – Faks. // Literatūra ir menas. – 1972, vas. 19, p. 12.
Apie rankraštinį, pergamente rašytą „Senąjį testamentą“ (XIV a.).

85. *Trys J. Čerskio laiškai* / Vytautas Bogušis. – Faks. // Literatūra ir menas. – 1972, vas. 19, p. 12.
Apie Vidurinės Azijos tyrinėtojo ir keliautojo G. Potanino (1835–1920) archyve rastus mokslininko laiškus.

86. *У Вільні, городі преславнім ...* / Вітаутас Богушіс. – Ukr. // Заря Полтавщини. – Poltava, 1972, 21 липня.
Apie T. Ševčenkos ryšius su Vilniumi.

87. *Уникальное издание Н. Коперника* [в библиотеке Вильнюсского университета] / В. Богушис. – Rus. // Книжная торговля. – Москва, 1972, № 11, p. 60.

1973

88. *Academia Scientiarum Vilnensis* / Vytautas Bogušis. // Kultūros barai. – 1973, nr. 7, p. 71–72.
Apie bandymą XVIII a. II pusėje įsteigti Vilniuje mokslų akademiją.

89. *Čia nuskambėjo: „Lietuvoje – Tarybų valdžia!“* / Vytautas Bogušis ; [su redakcijos prierašu]. – Iliustr. // Tiesa. – 1973, gruod. 16, p. 2.
Vilniaus filharmonijos rūmų statybos istoriją.

90. *Kai poetas [A. Mickevičius] gyveno Vilniuje* / Vytautas Bogušis. // Švyturys. – 1973, nr. 24, p. 12.

91. J. *Lelevelis ir jo bendraminčiai* / Vytautas Bogušis. – Faks. // Mokslas ir gyvenimas. – 1973, nr. 10, p. 25–28.
Apie J. Lelevelio biblioteką.

92. Adomas *Mickevičius Vilniaus universitete* / V. Bogušis. – Dalis teksto lot. – Bibliogr. išnašose. // Mokslinės bibliotekos metraštis / Vilniaus V. Kapsuko universitetas. Mokslinė biblioteka. – 1972 (1973), p. 33–46.

93. *Nežinomi [kalbininko] K. Jauniaus laiškai* / Vytautas Bogušis. // Kultūros barai. – 1973, nr. 7, p. 23.

94. K. *Simonavičiaus prioritetas negincytinas* / Vytautas Bogušis. – Faks. // Mokslas ir gyvenimas. – 1973, nr. 7, p. 14–15.

95. *Tardymo protokolas* / [Vytauto Bogušio publikacija] – Portr. // Švyturys. – 1973, nr. 24, p. 13.
A. Mickevičius 1823 m. filaretų byloje.

1974

96. *Academiae Petropolitanae ir Lietuvos gamtininkai* / Vytautas Bogušis. – Faks. // Mūsų gamta. – 1974, nr. 10, p. 12–13.

97. *Dvi užmirštos ekspedicijos* / Vytautas Bogušis. – Faks. // Mokslas ir gyvenimas. – 1974, nr. 4, p. 39–41.
Apie Vilniaus universiteto prof. S. B. Jundzilą.

98. *Ego, Michael Salpa, Rector* [1614] / Vytautas Bogušis. – Faks. // Nemunas. – 1974, nr. 7, p. 38–39.

99. F. *Kuršaitis apie Raudonkrūtinį [Joną Vaitkų]* / V. Bogušis. // Švyturys. – 1974, nr. 14, p. 3 (virš.).

100. *Matematikas, astronomas, architektas [Tomas Žebrauskas]* / Vytautas Bogušis. – Faks. // Mokslas ir gyvenimas. – 1974, nr. 12, p. 21–23.

101. *Nežinomas leidinys „Lietuviškas prielaiškas"* / Vytautas Bogušis. // Kultūros barai. – 1974, nr. 6, p. 58–59.
Apie Mažosios Lietuvos mokytojo M. Puco Tilžėje leistą dvisavaitinį priedą prie vokiečių laikraščio „Die freie Gemeinde".

102. *Seniausia Lietuvos enciklopedija* / *Vytautas Bogušis.* – Iliustr. // Mokslas ir gyvenimas. – 1974, nr. 7, p. 36–37.
Apie leidinį „Inventores rerum" (Vilnius, 1608).

103. *Vilniaus universiteto atkūrimas 1919 m.* / Vytautas Bogušis. – Iliustr. // Kultūros barai. – 1974, nr. 3, p. 68.

1975

104. *„Gyvenu iš savo gryno darbo ...“* : nauji skulpt. V. Grybo gyvenimo puslapiai / V. Bogušis. – Iliustr. // Tiesa. – 1975, spal. 12, p. 4.

105. *Įžymus artileristas [K. Simonavičius]* / Vytautas Bogušis. – Faks. // Mokslas ir gyvenimas. – 1975, nr. 7, p. 44–46.

1976

106. *Vilniaus labdarys [J. Frankas] – Balzako herojus* / Vytautas Bogušis. – Portr. – Faks. // Nemunas. – 1975, nr. 8, p. 34–37.

107. *Medicina Vilniaus universitete XVI–XVIII amžiuje* / Vytautas Bogušis. // Mokslas ir gyvenimas. – 1976, nr. 10, p. 26–27; nr. 11, p. 33–35.

108. *Moterys iš foliantų* / Vytautas Bogušis. // Nemunas. – 1976, nr. 3, p. 49–51.
Moterys studentės ir dėstytojos Vilniaus universitete iki XX a.

109. *Naujas K. Simonavičiaus knygos leidimas* / V. Bogušis. – Faks. // Mokslas ir gyvenimas. – 1976, nr. 5, p. 27.
Rec. kn.: The great art of artillery / of Casimir Siemienowicz. Yorkshire, 1971.

110. Napoleonas *Orda ir jo albumas* / V. Bogušis. – Iliustr. // Mokslas ir gyvenimas. – 1976, nr. 2, p. 38–39.

111. *Paskirtas Vilniaus universiteto rektorium* / Vytautas Bogušis. – Portr. – Faks. // Mokslas ir gyvenimas. – 1976, nr. 8, p. 33–34.
Apie J. A. Lobenveiną (1815–1817).

112. *Raganų byla Kupiškyje* / Vytautas Bogušis. – Iliustr. // Nemunas. – 1976, nr. 8, p. 40–41.

113. K. *Rylejevo ryšiai su Lietuva* / Vytautas Bogušis. – Portr. – Faks. // Kultūros barai. – 1976, nr. 1, p. 62–65.

1977

114. *У Вільні городі преславнім ...* / Вітаутас Богушіс. – Ukr. // Прикарпатская правда. – Івано-Франківськ, 1977, 24 квітня.
Apie poeto T. Ševčenkos gyvenimą Vilniuje.

1978

115. *Internacionaliniai pradai Vilniaus universitete* / Vytautas Bogušis. – Iliustr. // Mokslas ir technika. – 1978, nr. 5, p. 44–47.

116. *Revoliucinės minties daigai* / Vytautas Bogušis. // Kultūros barai. – 1978, nr. 11, p. 52–54.
Vilniaus universitetas XIX a. pradžioje.

1979

117. *Academia et universitas Vilnensis* : [dokumentų rinkinys] / Vilniaus valstybinis V. Kapsuko universitetas, LTSR valstybinis istorijos archyvas ; [sudarė ir parengė Vytautas Bogušis, Domas Būtėnas]. – Vilnius : Mokslas, 1979. – 79 p., 11 iliustr. lap.
Dokumentus iš rusų kalbos vertė V. Bogušis, p. 40–45.

118. *„Įkurti visuotinį darbo universitetą“* / Vytautas Bogušis. – Iliustr. // Kultūros barai. – 1979, nr. 2, p. 65–67.
Iš Vilniaus universiteto istorijos (1918–1919).

119. *Profesorius – šventasis* / Vytautas Bogušis. // Mokslas ir gyvenimas. – 1979, nr. 9, p. 39.
Apie Vilniaus jezuitų akademijos matematikos katedros 1580–1582 m. profesorių J. Bosgravę.

120. *Ülikool nelja filmi kaadreil* / Vytautas Bogušis. – Est. // Tartu Riiklik ülikool. – Tartu, 1979, 18 mai.
Vilniaus universitetas keturių filmų kadruose.

121. *Vilniaus universiteto dienoraščio istorinė-lingvistinė charakteristika* / V. Bogušis, N. Malinauskienė, B. Žindžiūtė. // Aktualiosios kalbotyros problemos : mokslinės konferencijos kvie-

timas-programa ir tezės, 1979 m. kovo 28–29 d. – Vilnius, 1979. – P. 19–21.

122. Zigmo *Žemaičio bibliografja* / Vytautas Bogušis. // Zigmas Žemaitis : [straipsnių rinkinys]. – Vilnius, 1979. – P. 162–183.

123. *Старейшая высшая школа в кинокадрах* / В. Богушис. – Rus. // Padomju students. – Rīga, 1979, 15 maija.
Iš Vilniaus universiteto istorijos.

1980

124. *Bibliografinis unikumas* / Vytautas Bogušis. // Kultūros barai. – 1980, nr. 5, p. 56–57.
Apie Vilniaus universiteto bibliotekoje saugomą Amerikoje išspausdintą dainų rinkinį „Revoliucijos giesmės“ (1908).

125. *Revoliucionierių draugystė* : iš Juozo Lukoševičiaus atsiminimų apie Aleksandrą Uljanovą / parengė Vytautas Bogušis. – Portr. // Kultūros barai. – 1980, nr. 3, p. 22–25.

1982

126. *Atsiminimai ir laiškai* / J. Lukoševičius ; [sudarė, įvadą ir paaiškinimus parašė Vytautas Merkys] ; [atsiminimus ir laiškus išvertė Vytautas Bogušis]. – Vilnius : Mokslas, 1982. – 244 p., 8 iliustr. lap., faks., portr.

127. *Dar apie J. Lukoševičiaus ryšius su Uljanovų šeima* / Vytautas Bogušis ; [su redakcijos prierašu]. // Kultūros barai. – 1982, nr. 1, p. 58–60.

128. *„Lietuvaitės“ skulptūra Tartu universitete* / Vytautas Bogušis, Algirdas Šidlauskas. – Iliustr. // Kultūros barai. – 1982, nr. 11, p. 35.
Apie Vilniaus universiteto padovanotą V. Ulevičiaus skulptūrą universiteto 350-ųjų metų proga.

129. Juozo *Lukoševičiaus raketos* / Vytautas Bogušis. – Iliustr. // Mokslas ir gyvenimas. – 1982, nr. 4, p. 18–19.

130. *Universitetas mena draugystę* / Vytautas Bogušis. // Tiesa. – 1982, rugs. 24, p. 2.

Apie rusų kalbos ir literatūros prof. ukrainiečio I. Loboikos darbą Vilniaus universitete 1921–1924 metais.

1983

131. *„Hippica" – pirmoji žirgininkystės knyga* / Vytautas Bogušis. – Iliustr. // Mokslas ir gyvenimas. – 1983, nr. 8, p. 35.

Apie K. Manvydo pirmąjį Lietuvos ir Lenkijos žirgininkystės vadovėlį (1603).

132. *Iš Miko Petrausko dienoraščio, 1924 metai* / parengė Vytautas Bogušis. // Kultūros barai. – 1983, nr. 9, p. 56–59.

133. *Lithuanian concervatory of music director* / Vytautas Bogušis. – Faks. // Kultūros barai. – 1983, nr. 9, p. 59–60.

Apie M. Petrausko vadovaujamos „Lietuvių muzikos konservatorijos" Bostone veiklą 1925 metais.

134. *Reikšmingas universitetui leidinys* / V. Bogušis. – Iliustr. // Tarybinis studentas. – 1984, geg. 18, p. 2.

Rec. kn.: *Uniwersytet Wileński*, 1579–1939 : bibliografia za lata 1945–1982 / Henryk Baranowski. Wrocław, 1983.

1984

135. *Monografija apie Vilniaus universitetą* / Vytautas Bogušis. // Tarybinis studentas. – 1984, bal. 6, p. 2; Literatūra ir menas. – 1984, bal. 7, p. 14.

Apie L. Piechniko knygos „Początki Akademii Wileńskiej w latach 1600–1655" (Roma, 1984) 1-ąjį tomą.

1985

136. A. *Gvagninis apie Vilniaus universitetą* / Vytautas Bogušis. – Mokslas ir gyvenimas. – 1985, nr. 11, p. 35–36.

137. *Vilniaus universitetui – Europos apdovanojimas* / Vytautas Bogušis. – Iliustr. // Mokslas ir gyvenimas. – 1985, nr. 12, p. 3.

138. *Vilniaus universitetui – Europos auksas* / V. Bogušis. // Pergalė. – 1985, nr. 12, p. 178.

1986

139. *Dar vienas [knygrišio] T. Lomsargio šedevras* / Vytautas Bogušis. – Iliustr. // Kultūros barai. – 1986, nr. 2, p. 64–65.

140. *„Jūs mane pagerbėte ...* " / Vytautas Bogušis. – Iliustr. // Literatūra ir menas. – 1986, kovo 29, p. 5.
Apie J. Lelevelio ryšius su K. Marksu.

141. *Linksmi nutikimai iš J. Franko atsiminimų* / spaudai parengė Vytautas Bogušis. // Kultūros barai. – 1986, nr. 1, p. 70–71.

142. *„Markso bičiulis iš Vilniaus* " : [pasikalbėjimas su V. Bogušiu apie dokumentinio filmo, skirto J. Leleveliui, sukūrimą] / [užrašė] Teresė Kezienė. // Tiesa. – 1986, liep. 20, p. 4.

143. *Pirmoji latviška knyga* / Vytautas Bogušis. – Faks. // Literatūra ir menas. – 1986, vas. 1, p. 16.

144. *Vilniaus universitetas dailėje* / [parengė: Dalia Ramonienė, Nijolė Tumėnienė] ; [komentarų autorius Vytautas Bogušis]. – Vilnius : Vaga, 1986. – [238] p. : iliustr.

145. *Więdzi J. Lelewela z obywatełami państwa Rossyjskiego po roku 1831* / Vytautas Bogušis. – [Warszawa], 1986. – 7 p. – Lenk. – Santr. pranc., rus.
Pranešimo, parengto konferencijai Varšuvoje, tekstas.

1987

146. *Apie istorijos mokslą* / Vytautas Bogušis. // Tarybinis mokytojas. – 1987, geg. 22, p. 4.
Rec. kn.: Istorija Vilniaus universitete XIX a. I pusėje / A. Šidlauskas. Vilnius, 1986.

147. *Kaip ir ką studijavo Vytautas Mačernis* / Vytautas Bogušis. – Portr. // Kultūros barai. – 1987, nr. 7, p. 59–60.

148. *Lituanistika Italijoje* / Vytautas Bogušis. // Gimtasis kraštas. – 1987, liep. 9/15, p. 7; liep. 16/22, p. 7.

Apie rastus Žygimanto Augusto, jo motinos Bonos Sforcos ir trečiosios žmonos Kotrynos Habsburgaitės laiškus ir baltistą prof. G. Mikelinį.

149. *Tikėjimas ateitimi įkvėpė ją darbui :* Jadvygą Kazlauskaitę [Ožėnaitę, 1906 XII 16–1987 X 13] išlydėjus / Vytautas Bogušis. // Tarybinis studentas. – 1987, lapkr. 27, p. 2.

1988

150. Pjetro *Dinio dovana Vilniaus universitetui* / V.B. – Faks. // Kultūros barai. – 1988, nr. 5, p. 66–67.

Apie italų mokslininko baltisto Krokuvoje surastą H. Lysijaus katekizmo rankraštį (1719).

151. Pjetro *Dinio lituanistika* / Vytautas Bogušis. – Iliustr. – Tas pats laikr. rus. // Komjaunimo tiesa. – 1988, rugs. 15, p. 1.

152. *Draugijos „Lietuva" šimtmetis* / Vytautas Bogušis. // Kultūros barai. – 1988, nr. 5, p. 62.

Apie 1888 m. įkurtą lietuvių studentų draugiją Varšuvoje.

153. *Vilniaus universitetas ir portugalai* / Vytautas Bogušis. – Faks. // Gimtasis kraštas. – 1988, vas. 11/17, p. 5.

Apie universiteto vicerektorių E. de Vegą (1553–1638).

154. *Vilniaus universitetas Vakarų Europos kultūros kontekste* / Vytautas Bogušis. // Kultūros barai. – 1988, nr. 6, p. 63, 65.

Rec. kn.: Związki kulturalne dawnej Akademii Wileńskiej z zachodem w latach 1570–1773 / Ludwik Piechnik. // Analecta Cracoviensia, t. 19 (1987).

1989

155. *Du poetai laureatai* / Vytautas Bogušis. – Iliustr. // Literatūra ir menas. – 1989, lapkr. 4, p. 10.

Apie B. Brazdžionį ir M. K. Sarbievijų.

156. *Memoria – thesaurus omnium rerum* / Vytautas Bogušis. – Portr. // Atgimimas. – 1989, kovo 17, p. 6.
Apie XXVII knygos mėgėjų draugijos narį P. Jakštą.

157. *Mūsų platforma: siūlome rinkti!* / J. Balkevičius, V. Bogušis ... [et al.]. // Naujas rytas. – Raseiniai, 1989, kovo 14.
Apie akademiką J. Kubilių.

158. *„Nedažnas ir vyresnio amžiaus inteligentas ...* " / Vytautas Bogušis. – Iliustr. // Literatūra ir menas. – 1989, birž. 24, p. 3.
Apie P. Jakštą.

159. *Sena tema ir naujas turinys* / Vytautas Bogušis. // Kultūros barai. – 1989, nr. 4, p. 50–51.
Apie L. Piechniko monografijos „Próby odnowy Akademii Wileńskiej w latach 1600–1655" (Roma, 1983) 2-ąjį tomą.

160. V. *Vernadskio laiškai į Vilnių* / [komentarų aut.: Vytautas Bogušis, Libertas Klimka]. – Iliustr. // Mokslas ir gyvenimas. – 1989, nr. 2, p. 18–19.
Biochemiko laiškų geologui J. Lukoševičiui (1922–1928) publikacija.

161. *Vilniaus universiteto sukaktis, 1579–1989* : [bukletas] / [teksto aut.: Viktorija Daujotytė-Pakerienė, Vytautas Bogušis]. – [Vilnius], [1989]. – 1 lankst. (8 p.).

1990

162. *Istorijos mokslo istorija* / Vytautas Bogušis. // Literatūra ir menas. – 1990, geg. 5, p. 3.
Rec. kn.: *Istorija Vilniaus universitete XVI a. pabaigoje – XIX a. pradžioje* / A. Šidlauskas. Vilnius, 1989.

163. *Pierwsza gazeta wileńska – „Kurier Litewski" : z dziejów prasy* / Vytautas Bogušis. – Faks. – Lenk. // Kurier Wileński. – 1990, 8 list., p. 2–3; 9 list., p. 4.

164. Kazimiero *Simonavičiaus fenomenas* / Vytautas Bogušis. – Iliustr. // Mokslas ir technika. – 1990, nr. 4, p. 43–45.

165. *Vytis* : Didžiosios Lietuvos Kunigaikštystės valstybinio herbo istorinių variantų bruožai (XIV–XVI amž.) / M. Dobužinskis ; [„Apie autorių" parašė Vytautas Bogušis]. – Fotogr. leid. – [Vilnius] : [Litera], [1990]. – 56 p. : iliustr.

1991

166. *„Baltijos žiedas"* / Vytautas Bogušis. – Iliustr. // Literatūra ir menas. – 1991, lapkr. 30, p. 11.

Rec. kn.: L'anello baltico : profilo delle nazioni baltiche Lituania, Lettonia, Estonia / Dini, Pietro U. Geneva, 1991.

167. *Balzeko muziejaus dovanos* / Vytautas Bogušis. – Iliustr. // Knygnešys. – 1991, nr. 2, p. 6–7.

Apie Vilniaus universitetui dovanotų leidinių parodą bibliotekoje, 1990 m.

1992

168. J. *Brazaičio knyga su M. Gedvilo pratarme* / Vytautas Bogušis. // Kultūros barai. – 1992, nr. 7/8, 75–76.

Sūduvio N.E. slapyvardžiu išleistos knygos „Vienų vieni" gabenimo į Lietuvą istorija.

169. *„Dėl lenkų universiteto"* / Vytautas Bogušis. // Gimtasis kraštas. – 1992, bal. 16/22, p. 7.

Iš Vilniaus universiteto istorijos.

170. *Pirmasis Niujorko rektorius* / Vytautas Bogušis. // Mokslas ir gyvenimas. – 1992, nr. 8, p. 19.

Apie aukštesniosios lotynų mokyklos Niujorke (1659) steigėją A. K. Kuršį.

171. *Raudondvario Tiškevičių bibliotekos likučiai* / Petras Jakštas ; [su parengėjo Vytauto Bogušio pastabomis]. // Knygotyra. – T. 18 (1992), p. 93–104.

172. *Vilniaus universitetas kreipiasi į išeiviją* / Vytautas Bogušis. // Draugas. – Chicago, 1992, saus. 25, priedas: Mokslas, menas, literatūra, p. 3–4; Europos lietuvis. – 1992, rugs. 4/11, p. 4.

Dėl išeivijoje išleistų leidinių išsaugojimo.

173. *Vilniaus universiteto 1939-ieji* / Vytautas Bogušis. – Portr. // Lietuvos aidas. – 1992, bal. 3, p. 8.
Apie rektorių I. Končių.

1993

174. *Vertybės tremtyje* : [pasisakymai] / [autoriai: Birutė Kulnytė, Bronius Kašelionis, Vytautas Bogušis] ; [užrašė] Agnė Žemaitytė. – Iliustr. // Respublika. – 1994, rugpj. 3, p. 16.
Apie iš Lietuvos išvežtų kultūros vertybių paieškas.

1995

175. *Išminties labirintas, kuriam ketvirtis penkto šimtmečio suėjo* / [užrašė] Juozas Skomskis. – Iliustr. // Diena. – 1995, rugs. 22, p. 9.
Pokalbis su Vilniaus universiteto bibliotekos Istorijos skyriaus vedėju V. Bogušiu.

1996

176. *Kultūros vertybių apsauga, lobistai ir abejinga visuomenė* : [pasisakymai] / [autoriai: Vytautas Bogušis, Gražina Drėmaitė, Gediminas Ilgūnas ... [et al.]. // Kultūros barai. – 1996, nr. 3, p. 2–8.

177. K. *Lukausko „Pamokslai" – XVIII a. raštijos paminklas* / Vytautas Bogušis. // Kultūros barai. – 1996, nr. 12, p. 64.

178. *Pamokslai* / Kiprijonas Lukauskas ; [tekstą parengė Juozas Kvaraciejus] ; [„Iš „Pamokslų" rengimo istorijos ir archyvų ... " parašė Vytautas Bogušis, p. 14–17]. – Vilnius : Mokslo ir enciklopedijų leidykla, 1996. – 404, [3] p.

179. *Technikos stebuklas ir angliškai* / V. Bogušis. – Iliustr. // Mokslas ir gyvenimas. – 1996, nr. 5, p. 25.
Apie K. Simonavičiaus veikalą „Didysis artilerijos menas".

1997

180. *Ar galėjo katalikų valdomame universitete mokytis žydai [XVIII a.]* / Vytautas Bogušis. – Faks. // Lietuvos aidas. – 1997, rugs. 12, p. 13.

181. Regina *Atkočiūnienė* / V.B. – Portr. // Dienovidis. – 1997, liep. 4–10, p. 20.
Nekrologas, 1909 IX 19–1997 VI 04.

182. *Iš Alberto Geručio dienoraščio* / Albertas Gerutis ; [su Vytauto Bogušio pastabomis]. – Iliustr. // Lietuvos aidas. – 1997, birž. 24, p. 13; birž. 26, p. 13; birž. 27, p. 11.

183. *Medicina Vilniaus universitete iki XVII a. vidurio* / Vytautas Bogušis. – Santr. angl. – Bibliogr.: 19 pavad. // Vilniaus medicinos istorijos almanachas. – T. 1 (1997), p. 15–30.

184. *1570-ieji – Vilniaus jėzuitų kolegijos pradžia* / Vytautas Bogušis. – Iliustr. // XXI amžius. – 1997, saus. 22, p. 9, 16.

1998

185. *Atkurtam Vilniaus universitetui – 80* / Vytautas Bogušis. – Iliustr. // Lietuvos aidas. – 1998, gruod. 5, p. 26.

186. *Edukacinės komisijos jubiliejui skirtas vokas* / Vytautas Bogušis. // Lietuvos aidas. – 1998, spal. 16, p. 13.
Apie dailininko A. R. Šakalio grafikos darbų parodą Vilniuje.

1999

187. *Liko tik prisiminimų nuotrupos* / Vytautas Bogušis. // Dienoraščiai, atsiminimai / Vincas Kisarauskas ; [parengė Saulė Kisarauskienė]. – Vilnius, [1999]. – P. 305–308.

188. *Vilniaus universiteto senųjų rūmų kiemeliai* = The courtyards of the old campus of Vilnius University, 1999 : [kalendorius] / [lietuviško teksto autorius A. [i.e. Vytautas] Bogušis] ; [į anglų k. vertė J. Grigaliūnienė]. – [Vilnius] : [Vilniaus universiteto

informacijos ir ryšių su visuomene skyrius], [1999]. – [13] lap. : iliustr.

2000

189. *Tikras viduramžių technikos stebuklas* / Vytautas Bogušis. – Iliustr. // Lietuvos aidas. – 2000, liep. 27, p. 12.
Apie Amsterdame išleistą K. Simonavičiaus veikalą „Didysis artilerijos menas" (1650).

2001

190. *Lietuva. Mokslas. Istorija* / Antanas R. Šakalys. – [Vilnius] : [Regnum fondas], [2001]. – 1 lap. (40 lap., [4] p.).
Grafikos darbų reprodukcijos. Teksto autorius V. Bogušis.

191. *Vilniaus Didžiosios gatvės namo nr. 6 gyventojų bendrijos pirmininkei* / Vytautas Bogušis. // Lietuvos aidas. – 2001, liep. 18, p. 5.
Atviras laiškas dėl butų savininkų savavališkų remontų.

2002

192. *Graviūrų rinkinys apie Lietuvos kultūrą* / Vytautas Bogušis, Aldona Bieliauskienė. – Iliustr. // Plungė. – 2002, birž. 26, p. 4.
Apie dailininką A. R. Šakalį.

193. Antanas Rimantas *Šakalys* / Vytautas Bogušis. – Iliustr. // Lietuvos aidas. – 2002, rugpj. 27, p. 14.

2008

194. Zigmas *Žemaitis* : bibliografijos rodyklė ir fotografijų rinkinys / Vilniaus universitetas. Vilniaus universiteto biblioteka. Matematikos ir informatikos fakultetas ; [bibliografijos rodyklę sudarė Vytautas Bogušis ... et al.]. – Vilnius : Vilniaus universiteto leidykla, 2008. – 190, [1] p. : iliustr., faks., portr.

Literatūra apie Vytautą Bogušį

195. *Baranowski, Henryk*. Bibliografia Wilna / Henryk Baranowski. – Toruń, 1996–2007. – Lenk. – 3 t.
V. Bogušis, t. 1, įr.: 12 , 260, 295, 337, 1472, 1478, 2658, 2774; t. 2, įr. 3206; t. 3, įr. 1070.

196. *Baranowski, Henryk*. Uniwersytet Wileński : bibliografia za łata 1945–1982 / Henryk Baranowski. – Wrocław, 1983. – Lenk.
V. Bogušis, įr.: 61, 142, 416–418, 837.

197. *Beauvois, Daniel*. Lumières et societé Europe de L`est : l`Université de Vilna et les Ecoles Polonaises de L`empire Russe (1803–1832) / Daniel Beauvois. – Lille ; Paris, 1977. – 2 t. – Pranc.
Padėka V. Bogušiui už patarimus ir pagalbą ruošiant leidinį.

197 a. *Dargužas, Vaclovas*. Mylėsi Lietuvą iš tolo ... / Vaclovas Dargužas. – Vilnius, 2004. – 152 p.
Apie V. Bogušį, p. 9, [25 įkl. lap.].

198. *Česnys, Gintautas*. Abezė, 1989-ųjų pabaiga / Gintautas Česnys. – Tas pats laikr. rus. // Komjaunimo tiesa. – 1989, gruod. 23, p. 3; gruod. 24, p. 3.
Tekste minimas V. Bogušis.

199. *Drėma, Vladas*. Vilniaus Šv. Jono bažnyčia / Vladas Drėma. – Vilnius : R. Paknio leidykla, 1997. – 287 p., 10 iliustr. lap.
G. Drėmaitės padėka V. Bogušiui už pagalbą rengiant leidinį, p. 3.

200. *Dubauskas, Stanislavas*. Vytautas Bogušis / S.D. // Knygotyra : enciklopedinis žodynas. – Vilnius, 1997. – P. 70.

201. *Goštautas, Stasys*. Dos humanistas españoles del siglo XVI en Italia, Polonia y Lituania: Antonio Agustin y Pedro Ruiz de Moros / Stasys Goštautas. – Bolonia, 1979. – [68] p. – Isp.
Padėka V. Bogušiui už patarimus ir pagalbą ruošiant leidinį.

202. *Gustaitė, Genovaitė.* Suvenyrinis leidinys / Genovaitė Gustaitė. // Naujos knygos. – 1979, nr. 4, p. 24.
Anot. kn.: Academia et univesitas Vilnensis. Vilnius, 1979. Tekste minimas V. Bogušis.

203. *Janonis, Osvaldas.* Lietuvos ir išeivijos bibliografijos chronologija (iki 1990 m.) / Osvaldas Janonis. – Vilnius, 2007. – P. 68, 185, 187.

204. *Juodišius, Paulius.* Prie speigračio ribos / Paulius Juodišius. – Iliustr. // Mokslas ir gyvenimas. – 1989, nr. 12, p. 19–21.
Tekste minimas V. Bogušis.

205. *Jurgaitė, Kristina.* Kalinys nr. 26 / K. Jurgaitė. – Portr. // Ekrano naujienos. – 1970, nr. 35, p. 2.
Apie V. Bogušio ir A. Digimo filmą, skirtą J. Lukoševičiui.

206. *Kiričenko A.* „Petras Povilas Rubensas piešė ... " / A. Kiričenko. – Tas pats laikr. rus. // Tarybinė Klaipėda. – 1969, saus. 16, p. 5.
Apie V. Bogušio surastą Planteno leidykloje išleistą M. K. Sarbievijaus knygą (Antverpenas, 1632).

207. *Končius, Ignas.* Kelionė į Červenę ir atgal : (atsiminimai) / Ignas Končius. – [5-oji laida]. – Kaunas : Vilius, 1993. – 80 p. : iliustr.
I. Končiaus sūnų padėka V. Bogušiui už pagalbą išleidžiant atsiminimus, p. 2.

207 a. *Krivienė, Irena.* Bogušis Vytautas / Irena Krivienė. – Port. // Lietuvos knygos veikėjai = The Workers of the Lithuanian Book : biografijų žodynas [Elektroninis išteklius] / sudarytojas Osvaldas Janonis. – Vilnius, 2004. – 1 elektron. opt. diskas (CD-ROM).

208. Jonas *Kubilius* : bibliografijos rodyklė / Vilniaus universitetas ; [sudarė Rima Gruzdytė ... et al.]. – Vilnius, 2001.
V. Bogušis, įr.: 2162, 2376, 2499.

209. *Kubilius, Jonas*. Vytautas Bogušis / Jonas Kubilius. – Port. // Zigmas Žemaitis : bibliografijos rodyklė ir fotografijų rinkinys. – Vilnius, 2008. – P. 24.

210. *Laužikas, Jonas*. Reikia patikslinti / Jonas Laužikas. // Literatūra ir menas. – 1970, rugpj, 8, p. 15.

Atsiliepimas į V. Bogušio straipsnį „Vilniaus universiteto bibliotekos pradžia".

Žr. taip pat įr. 67.

211. *Lietuvos istorijos bibliografija, 1971–1975* / Ona Adomonienė, Rita Strazdūnaitė ; Lietuvos TSR mokslų akademijos biblioteka. – Vilnius, 1992.

V. Bogušis, įr.: 500, 1022, 2085–2091, 2180, 2305, 2472–2477, 2756.

212. *Lietuvos istorijos bibliografija, 1976–1980* / Lietuvos mokslų akademijos biblioteka ; spaudai parengė Jadvyga Kulikauskienė. – Vilnius, 2006.

V. Bogušis, įr.: 3378, 6785, 6813, 6837, 6963, 7443, 7665, 9871, 11723, rec. 4604.

213. *Lietuvos istorijos bibliografija, 1981–1985* / Lietuvos mokslų akademijos biblioteka ; [spaudai parengė Aida Grybienė]. – Vilnius, 2008.

V. Bogušis, įr.: 544, 814, 5257, 5742, 6475, 9332, 9494, rec. 39, 5720; vert. 9331.

214. *Lietuvos istorijos bibliografija, 1996* / Lietuvos istorijos institutas ; sudarė Irena Tumelienė. – Vilnius, 2000.

V. Bogušis, įr.: 362, 772, 1180.

215. *Lietuvos istorijos bibliografija, 1997* / Lietuvos istorijos institutas ; sudarė Irena Tumelienė. – Vilnius, 2002.

V. Bogušis, įr. 971.

216. *Lietuvos istorijos bibliografija, 1999* / Lietuvos istorijos institutas ; sudarė Irena Tumelienė. – Vilnius. 2005.

V. Bogušis, įr. 1409.

217. *Lietuvos TSR istorijos bibliografija, 1966–1970* / Ona Adomonienė ; Lietuvos TSR mokslų akademijos istorijos institutas ir centrinė biblioteka. – Vilnius, 1980.
V. Bogušis, įr.: 369, 514, 603, 604, 1693, 1761, 2376–2378, 2505, 2852, rec. 1689, apie jį, 2477.

218. *Mačiulytė, Kristina*. Kiprijono Lukausko (1757 – po 1798) biografijos mįslės / Kristina Mačiulytė. // Literatūrinės tyrimų erdvės. – Vilnius, 2005. – P. 243–249.
V. Bogušis minimas p. 243, 245, 246.

219. *Majoras Petras Jakštas: karininkas, tyrėjas, žurnalistas, bibliofilas* : bibliografijos rodyklė / [sudarė Nijolė Giniotienė ... [et al.] ; [atsakingoji redaktorė Zofija Milda Petrauskienė]. – Vilnius, 2004.
V. Bogušis, įr.: 57, 77, 478, 483, 484, 486, 490, 520, 521, 779.

220. *Matijošienė, Audronė*. Nacionalinės bibliografijos talkoje / Audronė Matijošienė. // Bibliotekos metraštis / Vilniaus universitetas. – 1991 (1993), p. 13–20.
Apie V. Bogušį, p. 16.

221. *Matulaitytė, Stasė*. Senoji Vilniaus universiteto observatorija ir jos biblioteka / Stasė Matulaitytė. – Vilnius, 2004. – 414 p.
Apie V. Bogušį, p. 48.

222. *Mažeikis, Juozas*. Sugrąžinta jaunystė / Juozas Mažeikis. // Tarybinis studentas. – 1972, gruod. 15, p. 3.
V. Bogušis apie Vilniaus universiteto bibliotekos Restauravimo skyriaus darbus.

223. *Petrauskienė, Zofija Milda*. Bogušis Vytautas / Zofija Milda Petrauskienė, Nijolė Giniotienė. // Bibliotekos metraštis / Vilniaus universitetas. – 1999 (2000), p. 112.

224. *Račius, Vidas*. Vytautas Bogušis (1931 IX 08–2007 XI 22) : [nekrologas] / bendradarbiai [i.e. Vidas Račius]. – Portr. // Tarp knygų. – 2007, nr.12, p. 40.

225. *Račius, Vidas*. Vytautas Bogušis (1931 IX 08 – 2007 XI 22) : [nekrologas] / Vidas Račius. – Portr. // Universitas Vilnensis. – 2007, gruod. 10, p. 13.

226. *Račius, Vidas*. Vytautas Bogušis (1929 IX 08 – 2007 XI 22) : [nekrologas] / [Vidas Račius] // Vilniaus universiteto biblioteka. – 2007 (2008), p. 44.

227. *Tarybų Lietuvos aukštosios mokyklos* : bibliografija, 1940–1969 m. / sudarė A. Jurčiukonienė ; redagavo S. Matulaitytė. – Vilnius, 1971.

V. Bogušis, įr.: 701, 1650, 1664, 1680, 4404.

228. *Valiulis, Skirmantas*. Vaisingos tradicijos / S. Valiulis. – Tas pats laikr. rus. – Iliustr. // Vakarinės naujienos. – 1971, saus. 21, p. 4.

Apie V. Bogušio ir A. Digimo dokumentinį filmą, skirtą J. Lukoševičiui.

229. *Vilniaus universitetas :* bibliografija, 1940–1977. / Mokslinės bibliotekos bibliografijos skyrius ; [sudarė I. Černiauskienė ... et al.]. – Vilnius, 1979.

V. Bogušis, įr.: 105, 150, 187, 214, 274, 569, 570, 634, 1900, 1921, 1959–1962, 1974, 1994, 2007, 2751, 3001.

230. *Vilniaus universitetas :* bibliografijos rodyklė (1978–1990) / Vilniaus universitetas. Biblioteka ; [sudarė I. Černiauskienė ... et al.]. – Vilnius, 1998.

V. Bogušis, įr.: 1, 2, 38, 57, 96, 100, 122, 447, 476, 516, 530, 857, 859, 873, 1593, 1852, 1853, 1901, 2279, 2376, 2387, 2402.

231. *Vilniaus universitetas* : bibliografijos rodyklė (1990–2003) / Vilniaus universiteto biblioteka ; [sudarė R. Kivilšienė ... et al.]. – Vilnius, 2004.

V. Bogušis, įr.: 17, 130, 131, 375, 457, 936, 1752, 1754, 2023, 2039, 2066, 2081, 2167.

232. *Vilniaus universiteto bibliotekininkystės ir bibliografijos specialybės neakivaizdinio skyriaus 1960 metų (2-oji) laida* : [nuotrauka] // Tarp knygų. – 1999. nr. 4, p. 16.

233. *Vilniaus universiteto bibliotekos metraštis* / Vilniaus universitetas. – Vilnius, 2010. – 2010. – 213 p.
Apie V. Bogušį, p. 179, 210.

234. *Vilniaus universiteto bibliotekos publikacijos (1996–1999)* / sudarė J. Zvėgienė. // Bibliotekos metraštis / Vilniaus universitetas. – 1999 (2000), p. 154–168.
V. Bogušis, įr.: 5–12.

235. *Zubovas, Vladimiras.* Tomas Žebrauskas ir jo mokiniai / V. Zubovas. – Vilnius : Mokslas, 1986.
Apie V. Bogušį, p. 8, 272.

236. *Арефьева, Ирина.* Вильнюсский друг Карла Маркса / И. Арефьева. – Rus. // Советская Литва. – 1987, 7 авг., p. 4.
Apie J. Lelevelį dokumentiniame filme „K. Markso draugas iš Vilniaus". Scenarijus autoriai: V. Bogušis, A. Digimas.

Atsiliepimai apie V. Bogušio pranešimą konferencijai, skirtai Joachimo Lelevelio 200-sioms gimimo metinėms (Varšuva, 1986 kovo 20–22).

237. *Cybulski, Radosław.* Księgoznawcza problematyka w działalności Joachima Lelewela / Radosław Cybulski. – [Warszawa], 1986. – [20] p. – Bibliogr.: p. 18–20. – Lenk.

238. *Dużyk, Józef.* Międzynarodowa sesija naukowa w 200 rocznicę urodzin Joachima Lelewela / Józef Dużyk. – Lenk. // Studia historyczne. – Kraków, 1987. – Z. 2, p. 353–356.

239. *Dużyk, Józef.* W holdzie Lelewelowi / Józef Dużyk. – Lenk. // Życie literackie. – Kraków, 1986, 6 kwiet., p. 2, 13.

240. *Gasa-Dąbrowska, Zofija.* Międzynarodowa sesija naukova „Joachim Lelewel – księgoznawca-bibliotekarz-bibliograf", Warszawa, 20–22 marca 1986 r. / Zofija Gasa-Dąbrowska. – Lenk. // Rocznik biblioteczne. – Wrocław, 1987. – Z. 1, p. 399–402.

241. *Szelągowska, Krystyna.* Joachim Lelewel – księgoznawca-bibliotekarz-bibliograf : w 200 rocznicę urodzin (1789–1986) / Krystyna Szelągowska. – Lenk. // Kwartalnik historyczny. – Warszawa, 1987. – Rocz. 93 (1986), nr. 3, p. 929–930.

242. *Szrenica, Marek.* Międzynarodowa sesija naukowa : Joachim Lelewel – księgoznawca-bibliotekarz-bibliograf : w 200 rocznice urodzin (1786–1986) / Marek Szrenica. – Lenk. // Kwartalnik historii nauki i techniki. – Warczawa, 1987, nr. 1, p. 260–261.

243. *Żeligovski, Henryk.* Joachim Lelewel – księgoznawca-bibliotekarz-bibliograf : w 200 rocznice urodzin (1786–1986) / Henryk Żeligovski. – Lenk. // Studia o książce. – Wrocław, 1988. – T. 17, p. 399–402.

Vardų rodyklė

A

Academia Petropolitana – žr. Peterburgo katalikų dvasinė akademija

Abezė. Rusija 198, rus. 198

Abramovičius Leiba-Levinas Abraomas Liondoras, apie jį 43

Adomonienė Ona 211, 217

Agustin Antonio, apie jį isp. 201

Aleksandras II, Rusijos imperatorius, apie jį 70

Amerika 80, 124

Amsterdamas 189

Arefjeva Irina rus. 236

Atkočiūnienė Regina, apie ją 181

B

Balkevičius Jonas 157

Balzac (Balzakas) Honoré de, apie jį 106

Balzeko muziejus. Čikaga. JAV 167

Baranowski Henryk lenk. 195, 196, apie jį 134

Beauvois Daniel pranc. 197

Bendžius Andrius 25

Bieliauskienė Aldona 192

Bona Sforza (Bona Sforca), apie ją 148

Bosgrave Jakob, apie jį 119

Bostonas. JAV 133

Brazaitis V. 61

Brazaitis Juozas (Sūduvis N.E.), apie jį 168

Brazdžionis Bernardas, apie jį 155

Būtėnas Domas 114

C

Cybulski Radosław lenk. 237

Curtius (Kurcijus, Kuršis, Kuršius) Alexander Carolus, apie jį 80, 170

Č

Černiauskienė Izabelė 229, 230

Čerskis Jonas, apie jį 85

Červenė. Baltarusija 207

Česnys Gintautas 198, rus. 198

Čikaga. JAV 167

D

Dargužas Vaclovas 197 a

Daujotytė-Pakerienė Viktorija 161

Daukantas Simonas, apie jį 32

„Die freie Gemeinde", laikraštis. Tilžė 101

Digimas Aleksandras, apie jį 205, 228, rus. 236

Dini (Dinis) Pietro, Umberto, apie jį 150, 151, 166, rus. 151

Dobrianskij (Dobrianskis) Aleksandr, apie jį rus. 50

Dobužinskij (Dobužinskis) Mstislav 165
Domeika Ignas, apie jį 15, 26, 78, rus. 26
Drėma Vladas 199
Drėmaitė Gražina 176, 199
Dubauskas Stanislavas (S.D.) 200
Dužyk Józef lenk. 238, 239
XXVII knygų mėgėjų draugija. Kaunas 156
Džotas – žr. Giotto

E

Estija 166

F

Frank (Frankas) Joseph, apie jį 106, 141
Fuler Sarah Margaret, apie ją 19

G

Gasa-Dąbrowska Zofija lenk. 240
Gedvilas Mečislovas, apie jį 168
Gerutis Albertas 182, apie jį 182
Giniotienė Nijolė 64, 219, 223
Giotto (Džotas) di Bondone, apie jį 20
Gorkij (Gorkis) Maksim, apie jį 29
Goštautas Stasys isp. 201
Grybas Vincas, apie jį 104
Grybienė Aida 213
Grigaliūnienė Jonė, vert. 188
Gruzdytė Rima 208
Grzegorczyk (Gžegorčikas) Piotr, apie jį lenk. 36
Gustaitė Genovaitė 202
Guagnini (Gvagninis) Alessandro (Alexander), apie jį 136

H

Habsburg (Habsburgaitė) Kotryna, apie ją 148

I

Ilgūnas Gediminas 176
Italija 148, isp. 201

J

Jakštas Petras 171, apie jį 156, 158, 219
Janonis Osvaldas 203, 207 a
Jaunius Kazimieras, apie jį 93
Jundziłł (Jundzilas) Stanisław Bonifacy, apie jį 97
Juodišius Paulius 204
Jurgaitė Kristina 205
Jurčiukonienė Apolonija 6, 227

K

Kapsuko (Marijampolės) pedagoginė mokykla 7
Karaliaučiaus universitetas 17
Karaliaučius 71
Kašelionis Bronius 174
Kaunas 156
Kazanės universitetas 68
Kazlauskaitė (Ožėnaitė) Jadvyga, apie ją 149
Kazlauskas Benediktas 56
„Keleivis", laikraštis. Karaliaučius 38, 71
Kezienė Teresė 142

Kiričenko A. 206, rus. 206
Kisarauskas Vincas, apie jį 187
Kisarauskienė Saulė 187
Kivilšienė Rita 231
Klaipėda 74
Klimka Libertas 160
„Knyga ir progresas", konferencija. Vilnius rus. 69
Končius Ignas 207, apie jį 173
Kopernik (Kopernikas) Mikołaj, apie jį rus. 87
Kovalevskij (Kovalevskis) Osip (Juzef), apie jį 68
Kražiai. Kelmės r. 39
Krivienė Irena 207 a.
Krokuva. Lenkija 150
Kubilius Jonas 209, apie jį 157, 208
Kulikauskienė Jadvyga 212
Kulnytė Birutė 174
Kupiškis 112
Kurcijus – žr. Curtius A. C.
„Kurier Litewski", laikraštis. Vilnius lenk. 163
Kuršaitis Friedrichas, apie jį 99
Kuršis A. K – žr. Curtius A. C.
Kvaraciejus Juozas 178

L

Latvija 166
Laužikas Jonas 210
Lelewel (Lelevelis) Joachim, apie jį 21, 44, 91, 140, 142, lenk. 145, 237–243, pranc. 145, rus. 145, 236
Lenin (Leninas) Vladimir, apie jį 58
Lenkija 131, isp. 201, pranc. 197
Levinas Abraomas Liondoras – žr. Abramovičius Leiba
Lietuva 19, 22, 29, 49, 89, 96, 102, 113, 131, 165, 166, 168, 174, 192, 197 a, 203, isp. 201
„Lietuva", lietuvių studentų draugija. Varšuva 152
„Lietuvių muzikos konservatorija". Bostonas. JAV 133
Lyrovas Viktoras, apie jį 41
Lyrovienė Sulamita, apie ją 41
Lysius (Lysijus, Lizijus) Johan Henrich, apie jį 150
Lobenvein (Lobenveinas) Johan, apie jį 111
Loboiko Ivan, apie jį 130
Lomsargis Tadas, apie jį 139
Lukauskas Kiprijonas 178, apie jį 177, 218
Lukoševičius Juozas 125, 126, rus. 52, apie jį, 77, 127, 129, 160, 205, 228, rus. 52

M

Mackevičius Jonas, apie jį 29
Mačernis Vytautas, apie jį 147
Mačiulytė Kristina 218
Malinauskienė Nadežda 121
Manvydas Kristupas, apie jį 131
Marx (Marksas) Karl, apie jį 44, 140, 142, rus. 236
Matijošienė Audronė 220
Matulaitytė Stasė 221, 227
Mažeikis Juozas 222
Mažoji Lietuva 72, 101
Merkys Vytautas 126
Michelini (Mikelinis) Gvido, apie jį 148

Mickiewicz (Mickevičius) Adam, apie jį 11, 12, 15, 19, 23, 27, 33, 90, 92, 95, lot. 92
A. *Mickevičiaus muziejus – žr. Vilniaus universiteto bibliotekos A. Mickevičiaus muziejus*
Mikelinis – žr. Michelini Gvido
Moros Pedro Ruiz de, apie jį isp. 201

N

Niujorko aukštesnioji lotynų mokykla. JAV 170

O

Oginskiai, apie juos 13
Orda Napaleon, apie jį 110
Ožėnaitė – žr. Kazlauskaitė Jadvyga

P

Pakerienė – žr. Daujotytė-Pakerienė Viktorija
Paryžius 71
Pasteur (Pasteras) Louis, apie jį 83
Peterburgo katalikų dvasinė akademija (*Academia Petropolitana)* 96
Petrauskas Mikas, apie jį 132, 133
Petrauskienė Zofija Milda 219, 223
Piechnik (Piechnikas) Ludwik, apie jį 135, 154, 159
Planteno leidykla. Antverpenas. Belgija 206, rus. 206
Plungė 13
Potanin (Potaninas) Grigorij, apie jį 85
Prancūzija 82
Pucas Mauras, apie jį 101
Pupeikis Stasys 63

R

Račius Vidas 224–226
Radžiūnas Endrikis, apie jį 74
Ramonienė Dalia 144
Raudondvaris. Kauno r. 171
Raudonkrūtinis–žr. Vaitkus Jonas
Respublikinė spec. vid. mokyklų apžiūra, 1-oji 3
Respublikinė spec. vid. mokyklų apžiūra, 2-oji 8
Rylejev (Ryliejevas) Kondratij, apie jį 113
Rimantas Juozas, apie jį 30
Rytų Prūsija 18
Romanel (Romanelis) Paskal, apie jį 13
Rubens (Rubensas) Peter Paul, apie jį 31, 206, rus. 34, 206
Rumunija 47
Rusija lenk. 145, pranc. 145, 197, rus. 145

S

S. D. – žr. Dubauskas Stanislavas
Sadauskas Romas 59
Salpa Michael, apie jį 98
Sarbievij (Sarbievijus) Motiejus Kazimieras, apie jį 31, 155, 206, rus. 34, 206
Shakespeare (Šekspyras) William, apie jį 22, 53
Simonavičius Kazimieras, apie jį 47, 94, 105, 109, 164, 179, 189
Skomskis Juozas 175

Słowacki (Slovackis) Juliusz, apie jį 37, rus. 37
Strazdūnaitė Rita 211
Sūduvis N.E – žr. Brazaitis Juozas
Szelągowska Krystyna lenk. 241
Szrenica Marek lenk. 242

Š

Šakalys Antanas Rimantas 190, apie jį 186, 192, 193
Šekspyras – žr. Shakespeare William
Ševčenka Tarasas, apie jį ukr. 35, 86, 114
Šidlauskas Algirdas 128, apie jį 146, 162

T

Tartu universitetas 128
Telšių kraštotyros muziejus 13
Tilžė 101
Tiškevičiai, apie juos 171
Todericiu Doru, apie jį 47
Tumelienė Irena 214–216
Tumėnienė Nijolė 144

U

Ulevičius Vytautas, apie jį 128
Uljanov Aleksandr, apie jį 77, 125
Uljanovai, apie juos 127

V

Vaitkus Jonas (Raudonkrūtinis), apie jį 46, 99
Valiulis Skirmantas 228, rus. 228
„Valnasis susirinkimas". R. Prūsija 18
Vakarų Europa 154
Varšuva 152, lenk. 145, pranc. 145, rus. 145
Vega Emanuel de, apie jį 153
Vernadskij (Vernadskis) Vladimir, apie jį 160
Versalis. Paryžius 75
Vidurinė Azija 85
Vilniaus dailės akademijos biblioteka 10
Vilniaus Didžiosios gatvės nr. 6 gyventojų bendrija 191
Vilniaus filharmonija 89
Vilniaus karininkų klubas 73
Vilniaus lengvosios pramonės technikumo biblioteka 4
Vilniaus universitetas (Vilniaus valstybinis V. Kapsuko universitetas) 14, 25, 79, 81, 92, 97, 103, 107, 108, 111, 115–121, 128, 130, 134–138, 144, 146, 150, 153, 154, 159, 161, 162, 169, 172, 173, 175, 183–185, 188, 196, 197, 202, 229–232, angl. 183, 188, est. 120, lenk. 196, lot. 92, pranc. 197, rus. 123
– biblioteka 1, 2, 24, 37, 54–67, 75, 82, 84, 124, 167, 210, 233, 234, angl. 40, 42, 45, 48, 51, 66, 67, isp. 40, 42, 45, 48, 51, pranc. 40, 42, 45, 48, 51, rus. 24, 37, 40, 42, 45, 48, 50, 51, 62, 66, 67, 69, 76, 87, 123, vok. 40, 42, 45, 48, 51
– bibliotekos A. Mickevičiaus muziejus 11, 12
– observatorija 221

Vilnius 21, 27, 31, 73, 88–90, 106, 142, 160, 186, 191, 199, lenk. 163, 195, ukr. 35, 86, 114, rus. 236

Z

Zubovas Vladimiras 235
Zvėgienė Jūratė 234

Ž

Žebrauskas Tomas, apie jį 100, 235
Želigovski Henryk lenk. 243
Žemaitija 46
Žemaitis Zigmas, apie jį 122, 194, 209
Žemaitytė Agnė 174
Žygimantas Augustas, L. d. k., apie jį 148
Žindžiūtė Birutė 121

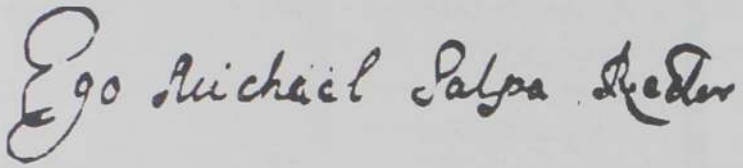

Apie Vilniaus universitetą, jo profesorius, o juo labiau rektorius, daug prirašyta. Atrodo, ką čia naujo pasakysi. O vis dėlto...

Vilniaus universiteto rektorių sąrašas – pradedant pirmuoju, 1579 metų Petru Skarga ir baigiant šiandieniniu, akademiku Jonu Kubiliumi. Antrasis rektorius buvo Jokūbas Vijukas, trečiasis – Povilas Bokša ir taip toliau. Vis naujos pavardės, vardai ir mokslo vardai: profesorius, profesorius... Daugumas jų universitetui vadovavo vieną kadenciją – trejus metus, kai kurie ir ilgiau. O vienuoliktasis rektoriavo tik vienerius 1614 metus. Kas buvo jis, Mykolas Salpa? Kas nulėmė nepilną kadenciją: liga, mirtis ar dar kas nors?

Praslinko 360 metų, maždaug 120 rektoriaus kadencijų.

Pokario metais išleistuose dviejuose Vilniaus universitetui skirtuose veikaluose apie Salpą daugiau nieko nerašoma. J. Belinskis pažymi, kad M. Salpa 1614 m. buvo išrinktas rektoriumi ir tais pačiais metais mirė. S. Zalenskis nurodo jo kilmę – Neapolis, pietinė Italija. Daugiau žinių suteikia S. Rostovskis: M. Salpa 1605–1608 m. buvo Nesvyžiaus kolegijos rektorius, o 1614 m. vadovavo universitetui. Tai ir viskas. O gal dar kas išliko apie jį autentiškuose dokumentuose? Nors vilties nedaug, bet... kas neieško, tas neklysta, o kartu nepatiria ir atradimo džiaugsmo. Universiteto mokslinės bibliotekos rankraščių skyriuje sklaidome didžiules bylas. Nuo laiko, dulkių, šviesos pageltę, papilkėję pergamento ir popieriaus lakštai. Štai septynioliktas amžius, štai jo vidurys, pradžia ir pagaliau: „Ego, Michael Salpa...“. Lygia gražia rašysena lotyniškai rašytas dokumentas:

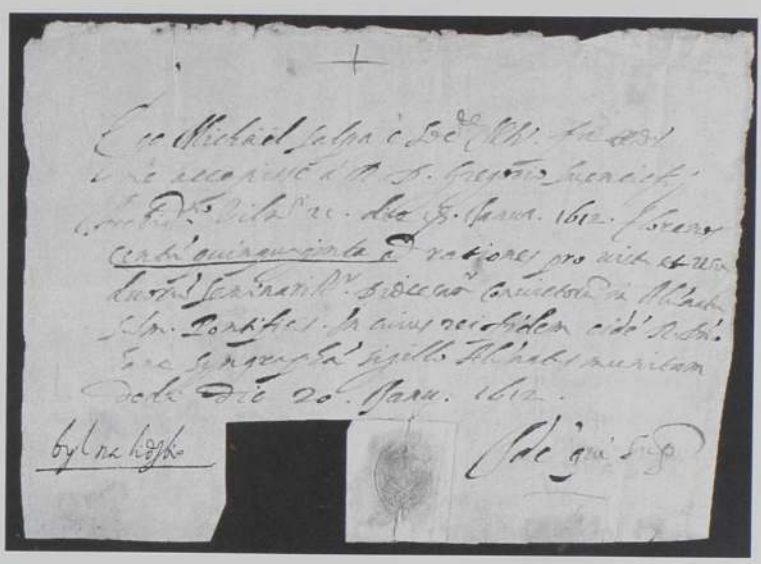

Aš, Mykolas Salpa, Jėzuitų ordino narys, pareiškiu, kad iš Didžiai Garbingo Pono Vilniaus archidiakono Grigaliaus Svencickio 1612 m. sausio 8 d. gavau šimtą penkiasdešimt auksinų dviejų konviktų: diecezijos seminarijos ir popiežiaus aliumnato maisto ir išlaikymo reikalams.

Tam reikalui paliudyti minėtam Garbingam Ponui 1612 m. sausio 20 d. daviau alumnato antspaudu patvirtintą šį pakvitavimą.

Pajamuota

Aukščiau rašytą patvirtinu savo ranka.

Antspaudas neįskaitomas. M. Salpos pareigos nenurodytos, bet aišku, kad tuo metu jis dirbo Vilniuje, rūpinosi konviktų (studentų bendrabučių su pilnu išlaikymu) reikalais, savo žinioje turėjo aliumnato antspaudą. Taigi jis buvo ne eilinis, o vienas iš vadovų. Paskaitykime kitą dokumentą:

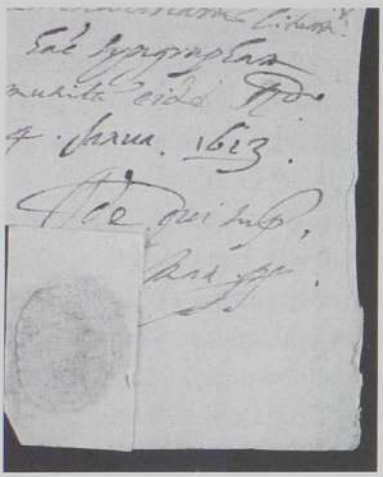

Aš, Mykolas Salpa, Jėzuitų ordino narys, pareiškiu, kad iš Didžiai Garbingo Pono Vilniaus kanauninko ir oficialo Martyno Žiogelio 1612 m. gruodžio 20 d. gavau šimtą dvidešimt auksinų lietuvių seminaristų reikalams.

Tam reikalui paliudyti minėtam Garbingam Ponui 1613 m. sausio d. daviau seminarijos antspaudu patvirtintą šį pakvitavimą.

Pajamuota

Aukščiau rašytą patvirtinu savo ranka.

Šio dokumento antspaudas aiškesnis, jo viduryje matyti monograma, o aplink tekstas: „Sigillum Seminarii Diocesis Vilnensis". Sekančiais metais M. Salpa disponavo seminarijos antspaudu ir rūpinosi lietuvių studentų išlaikymu. Deja, pareigos nenurodytos. Skaitykime trečią dokumentą:

Aš, Mykolas Salpa, Jėzuitų ordino narys, pareiškiu, kad iš Didžiai Garbingo Pono Vilniaus Archidiakono ir Vilniaus seminarijos prepozito Grigaliaus Svencickio 1614 m. gegužės 13 d. gavau šimtą auksinų lietuvių seminaristų ir seminarijos reikalams.

Tam reikalui paliudyti minėtam Garbingam Ponui daviau 1614 m. gegužės 13 d. seminarijos antspaudu patvirtintą šį pakvitavimą.

Pajamuota

Aukščiau rašytą patvirtinu savo ranka.

Antspaudas neryškus, matyti tik monograma ir žodis „Sigillum...“. Tačiau nei dydžiu, nei forma jis nesiskiria nuo minėto 1613 m. rašto antspaudo. Visiškai įtikėtina, kad ir sekančiais metais M. Salpa turėjo seminarijos antspaudą ir toliau rūpinosi lietuvių studentų reikalais.

Taigi turime jau tris jo pasirašytus dokumentus: 1612 m. sausio – 1614 m. gegužės laikotarpio pakvitavimus, kuriuose jis atkakliai nutyli savo pareigas. Buvo jis rektorium ar nebuvo? Geriausia tikėti jam pačiam: per šiuos trejus metus M. Salpa rektorium nebuvo. Vadinasi istorikai klydo ir visiškai be pamato jam patikėjo universiteto skeptrą ir antspaudą. Beje, išimtis gali būti S. Rostovskis. Jis kategoriškai netvirtino, kad M. Salpa buvo rektorius, ir jo pareigas nusakė kukliau „pro Rectora“, t. y. pavadavo arba laikinai ėjo rektoriaus pareigas, ir kol nebuvo patvirtintas, dokumentuose ir nesirašė rektorium. Prorektoriumi (vicerektoriumi) M. Salpa irgi nebuvo. Tyrinėtojų teigimu, tais pačiais metais jis mirė. Todėl, lyg ir viską išsiaiškinę, galime padėti tašką. Paieškos nebuvo beprasmės, nors ir davė nelauktą rezultatą: iš ilgo rektorių sąrašo vieną asmenį galima išbraukti. Tiesa lieka tiesa...

Bet dar nedarykime galutinių išvadų. Prieš akis – dokumentas, rašytas kad ir ne balandžio pirmąją, bet neįtikėtinai keistas:

> *Aš, Mykolas Salpa, Vilniaus Jėzuitų kolegijos rektorius, pareiškiu, kad iš Didžiai Garbingo Pono Vilniaus kanauninko ir archidiakono, Vilniaus seminarijos prepozito Jurgio Svencickio gavau 250 auksinų tos pačios seminarijos reikalams. Tam reikalui paliudyti minėtam Garbingam Ponui 1616 m. lapkričio 22 d. daviau kolegijos antspaudu patvirtintą šį pakvitavimą.*
>
> *Pajamuota*
>
> *Aukščiau rašytą patvirtinu savo ranka.*

Antroje lapo pusėje data pakartota. Antspaudas sunykęs, savo forma ir dydžiu aiškiai skiriasi nuo kitų. Taip ir turėtų būti, nes pa-

kvitavime rašoma, kad jis patvirtintas Vilniaus kolegijos antspaudu. Šiame dokumente M. Salpa aiškiai nusako savo pareigas: Vilniaus kolegijos rektorius. Reikia pastebėti, kad universitetui ir kolegijai vadovavo vienas ir tas pats asmuo, kuris savo pareigas kartais nurodydavo: „Rector Collegii et Academii Vilnensis", o dažniausiai pasirašydavo tik universiteto arba tik kolegijos rektoriumi... Šis dokumentas neginčijamai parodo, kad M. Salpa 1616 m. buvo Vilniaus universiteto rektorius. Visuose keturiuose pakvitavimuose pasirašyta to paties asmens, t.y. M. Salpos ranka, nors paskutinio tekstas rašytas jau kito asmens – tikriausiai, sekretoriaus. Paskutiniame pakvitavime yra du netikslumai. Pirma, supainiotas Svencickio vardas, nes vietoj Grigaliaus, parašytas Jurgis. Tai nieko stebėtino, kadangi lotyniškai vienas nuo antro mažai skiriasi: Grigalius-Gregorius ir Jurgis–Georgijus. Su Svencickio vardu panašiai yra pasielgę ir kiti asmenys. Tačiau antrasis netikslumas žymiai keistesnis, nes dokumentas pasirašytas, praslinkus dvejiems metams po... autoriaus mirties! Gal yra neaiškumų dokumente? Parašas aiškus, jo autentiškumas abejonių nekelia. Tekste pareigos ir data taip pat gerai įskaitomi. Net ir stebuklų specialistai jėzuitai, tikriausiai, šiuo atveju nedrįstų tvirtinti, kad labai pareigingas M. Salpa, praslinkus dvejiems metams po mirties, prisiminė nebaigtą tvarkyti reikalą ir pasirašė pakvitavimą, sugrįžęs iš kapų. Kadangi tokio stebuklo nebuvo, ir jis nebuvo paskelbtas šventuoju, reikia manyti, kad M. Salpą ne laiku numarino rašiusieji istoriją, vietoj jo rektorium „paskyrę" Joną Gruževskį.

Paskutinio dokumento dėka galime pasakyti, kad 1616 m. Vilniaus universitetui vadovavo Mykolas Salpa, o ne sąrašuose įrašytas J. Gruževskis. Kiek laiko jis dirbo rektoriumi, neturint papildomų duomenų, sunku pasakyti, bet, galimas dalykas, kad nuo 1614 m. pabaigos arba 1615 m. pradžios.

Dviejuose pakvitavimuose G. Svencickis vadinamas „prepositore"– viršininku, šiandienine prasme – pirmininku. Jis, greičiausiai, tokias pareigas ėjo seminarijoje. Kadangi universitete paskai-

tas, be studentų, lankė dar ir seminaristai, todėl šie raštai ir nurodo jų bendravimo pobūdį.

Vienas pakvitavimas rašytas Martynui Žiogeliui, kurio pavardė italo iškraipyta – Žagiel. Iš kitų šaltinių žinoma, kad nuo XVI a. pabaigos Vilniaus universitete ir seminarijoje buvo sudarytos pilnai išlaikomos nepasiturinčių lietuvių studentų grupės; ten buvo dėstoma ir lietuvių kalba. Žinoma, kad M. Žiogelis rūpinęsis mokymu lietuvių, kurie, baigę studijas turėjo grįžti į savo gimtąsias vietas šviesti liaudies. Pastarieji dokumentai tai patvirtina, kad buvusios atskiros lietuvių studentų grupės, kurių išlaikymui buvo skiriamos dokumentuose nurodomos sumos. Su šių grupių finansavimu susijęs ir M. Salpa.

Nedidelė ekskursija į praeitį padėjo nustatyti tikslesnę M. Salpos rektoriavimo datą, „prailginti" jo gyvenimo ir veiklos laiką, sužinoti, kaip atrodė Vilniaus universiteto veiklos pradžioje iki šiol buvęs nežinomas jo antspaudas, pamatyti vieno iš pirmųjų rektorių autografus. Be abejo, ilgaamžėjė universiteto istorijoje dar yra daug nežinomų įvykių, kuriuos atskleidę, galėtume tiksliau atkurti mokslo ir kultūros istoriją.

Vytautas BOGUŠIS

Publ.: Nemunas, 1974, Nr. 7, p. 38–39.

Vilniaus universitetas ir portugalai

Vilniaus universitete apsilankiusiems Portugalijos televizijos darbuotojams prorektoriaus J. Grigonio kabinete buvo maloni staigmena išgirsti, kad Lietuvoje, kaip ir kai kuriuose kituose kraštuose, kursavo piniginis vienetas – portugalas. XVI a. antrojoje pusėje šią dešimties dukatų monetą kaldino Vilniaus pinigų kalykla. Dar vienas netikėtumas svečiams – kad Portugalijos Koimbros (Coimbra) universiteto (įkurto 1290 m. Lisabonoje, 1537 m. perkelto į Koimbrą) auklėtinis Emanuelis deVega (1553–1638) dirbo Vilniaus universitete, buvo pirmasis poleminės teologijos katedros profesorius, ėjo universiteto vicerektoriaus pareigas. Kokie vėjai atpūtė E. de Vegą į Lietuvą?

Vilniuje 1570 m. pradėjusią veikti kolegiją, o vėliau po devynerių metų iš jos reorganizuotą universitetą valdė jėzuitų ordino vienuoliai. Šis XVI a. pradžioje atsiradęs ordinas gana greitai užvaldė daugelį garsiausių Europos universitetų. Jėzuitų dėstė ir Koimbros universitete, todėl ir E. de Vega, 1569 m. įstojęs į šį ordiną, toliau studijas tęsė Romos kolegijoje (Collegium Romanum, dabartinis Gregorijanos universitetas): trejus metus studijavo filosofiją ir penkerius su puse – teologiją.

E. de Vega atvyksta į Lietuvą 1581 m. Įkuria poleminės (kontraversinės) teologijos katedrą universitete, dėsto, veda viešus disputus Vilniuje ir jo apylinkėse su reformatais, pastorizacijos tikslais su vyskupu M. Giedraičiu keliauja po Žemaitiją.

E. de. Vega, dar studijuodamas Romoje, greta trijų klasikinių kalbų (lotynų, graikų ir hebrajų) išmoksta ir čekų kalbą, o atvykęs į Vilnių – lietuvių.

Visuose jėzuitų universitetuose buvo vienoda mokymo programa. 1586 m. sudaromas ir svarstomas naujos programos projektas.

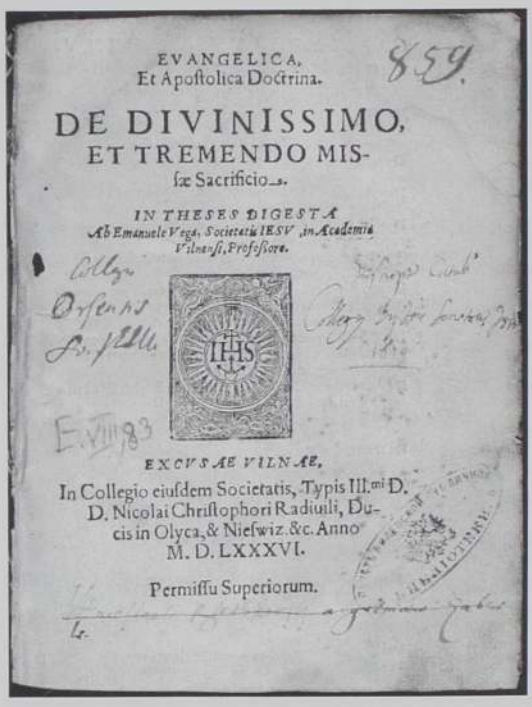

EVANGELICA,
Et Apoſtolica Doctrina.

DE DIVINISSIMO,
ET TREMENDO MIS-
ſæ Sacrificio.

IN THESES DIGESTA
Ab Emanuele Vega, Societatis IESV, in Academia
Vilnenſi, Profeſſore.

EXCVSAE VILNAE,
In Collegio eiuſdem Societatis, Typis Ill.mi D.
D. Nicolai Chriſtophori Radiuili, Du-
cis in Olyca, & Nieſwiz, &c. Anno
M. D. LXXXVI.

Permiſſu Superiorum.

E. de Vegos veikalas, 1586 m. išspausdintas Vilniaus universiteto spaustuvėje. Ją 1575 m. universitetui padovanojo Mikalojus Kristupas Radvila.

Vilniaus universiteto komisijoje buvo ir E. de Vega. Šio, tuomet jauniausio Europoje universiteto, profesorių pasiūlymai buvo originalūs ir drąsūs. Ne visi jie buvo priimti. Liberali Lietuvos visuomenė, konfesijų margumynas ir didelė tolerancija sudarė prielaidas nesilaikyti ir mokymo programos.

Universiteto rektorius Garsija Alabijanas 1587 m. pradžioje rašo jėzuitų generolui į Romą, kad prof. E. de Vegos paskaitų turinys ir metodas esą sunkūs bei painūs, sprendimai – laisvamaniški, o tai gali neigiamai veikti būsimus kunigus.

Gal tai jau buvo pirmieji nominalistų ir realistų susidūrimai? Juk vėliau kaip tik Vilniaus universitete ir reiškėsi nominalistai – ankstyvoji materialistų užuomazga. Vilniaus universitete jau nuo pat jo atsiradimo būdavo nuomonių susikirtimų, o nenuolankūs profesoriai išsiunčiami. Todėl ir su E. de Vega pasielgta gana keis-

tai: vizitatorių giriamas kaip darbštus, gabus dėstytojas, siūloma jam suteikti teologijos daktaro, tuomet aukščiausią, mokslinį laipsnį, tai ir padaroma tais pačiais 1587–aisiais, o metų pabaigoje iškeliamas.

E. de Vega iš visų Vilniaus universiteto XVI a. profesorių bene daugiausia parašė ir išspausdino (universiteto spaustuvėje) veikalų: 1580 ir 1585 m. – po vieną, 1586 m. – penkis, 1587 m. – vieną. Du veikalai išleisti Romoje (1639 ir 1640 m.), dar du – Vienoje (1590 ir metai nenurodyti).

Vilniaus universitete viena seniausių katedrų buvo matematikos, kur dėstyta ir astronomija. Dėstymui naudotas Martyno Behaimo 1492 m. Portugalijoje sukurtas 0.54 m skersmens pirmasis pasaulyje žinomas gaublys. Nepamiršti ir didžiųjų portugalų keliautojų – atradėjų geografų Vasko de Gamos ir Fernando Magelano indėlis Žemės planetai pažinti. Jų darbai atsispindi Vilniaus universiteto muziejuje dabar esančiuose 1622 ir 1750 m. unikaliuose gaubliuose.

Portugalijos televizijos darbuotojų keliauta ne veltui. Jie galės parodyti ir papasakoti apie dviejų mūsų tautų reikšmingus istorinius ryšius.

Vytautas BOGUŠIS

Publ.: Gimtasis kraštas, 1988 vasario 11–17, p. 5.

Moterys iš foliantų

Prieš mus universiteto pirmtakės – Vilniaus kolegijos – steigimo aktai. Rūpestinga kapitulos raštininko ranka išvedžiota: „1570 metų balandžio 26 diena. Vyskupo (Valerijono Protasevičiaus. – V. B.) valdinė skalbėja Kotryna Repečkaitė (ar Repečkienė, nes iš lotyniško teksto nustatyti neįmanoma. – V. B.) pardavė jėzuitams vyskupo namą, esantį priešais jo rūmus, tarp Lauryno Munišausko ir Motiejaus Bžozovskio namų, už 90 kapų grašių". Lakoniškas kronikos įrašas daugiau nieko konkretaus apie vyskupo skalbėją Kotryną nepasako, bet tai pats pirmasis moters įnašo paminėjimas Vilniaus universiteto istorijoje.

Mergaičių pavardžių nei universiteto studentų, nei juo labiau dėstytojų sąrašuose iki pat XX amžiaus nėra. Pažiūra į moterį kaip į nepilnavertį padarą tiek buvo įsigalėjusi, kad jos nepajėgė pakeisti nė šviesiausi protai. Todėl nebuvo išimtis ir Vilniaus universitetas. Moterys galėjo lankyti ir lankė tik viešus universiteto renginius: teatro pastatymus Didžiajame kieme (pirmas įvyko 1570 m. rudenį) arba uždarose patalpose – paskaitų salėse ir šv. Jono bažnyčioje, inauguracines rektorių ar profesorių paskaitas, disputus ir įvairius akademinių švenčių renginius.

Kada moterys peržengė universiteto auditorijų slenkstį norėdamos praplėsti akiratį, ar tik smalsumo vedamos, tikrų duomenų nėra. Tačiau žinoma, kad jau XVIII a. viduryje pašaliniai asmenys, t. y. ne studentai, lanke populiaresnes paskaitas, stebėjo elektros mašinos demonstravimą, klausė astronomų aiškinimų. Tomo Žebrausko bei kitų mokslininkų paskaitos davė didelę naudą mokslui. Didikai Sapiegos, Radvilai ir kiti, supratę mokslo vertę, universitetui dovanojo teleskopus, kitus brangius prietaisus, knygų kolekcijas ir nemažas pinigų sumas. Visus mecenatus pranoksta moteris, apie kurios didžiulį įnašą rašoma 1773 metais sudarytame Vilniaus uni-

versiteto inventoriuje „Akademinės kolegijos Karališkosios astronomijos observatorijos aprašymas“: „...Astronomijos observatorija, Jos Šviesiausiosios Mylistos Mstislavlio pilies valdytojo (kašteliono) žmonos Elžbietos Oginskaitės-Puzinienės finansuojama, 1753 metais pradėta statyti, o sekančiais baigta (...) Jos Šviesiausioji Mylista pilies valdytojo žmona šiai observatorijai tobulinti, prietaisams ir knygoms įsigyti bei astronomams išlaikyti 1766 metais dovanojo šešių tūkstančių raudonųjų auksinų kapitalą...“

E. Oginskaitė giliau už mecenatus vyrus suprato mokslo reikšmę. Jos poelgis unikalus ne tik mūsų universiteto, bet ir apskritai mokslo istorijoje. Dažniausiai didikai savo kapitalus prašvilpdavo lėbaudami ir retai dosniau pažerdavo visos šalies arba tautos labui. Universitetas didžiai įvertino E. Oginskaitės dovaną, nes tame pačiame inventoriuje toliau rašoma, kad observatorijos „... salės (Baltosios. – V. B.) vakarinės sienos portale yra dvi gipsinės figūros, iš kurių pirmoji – Diana rankoje laiko gipsinį fundatorės bareljefą (...) ir observatorijoje yra dar du tapyti jos portretai“.

Vilniaus universitete pašaliniai asmenys pamėgo lankyti paskaitas. XVIII a. pabaigoje ir ypač XIX a. pradžioje, kai kapitalistinių santykių raida iškėlė poreikį šviestis, gilinti ypač gamtos mokslų pažinimą, visuomenė, taigi ir moterys, klausėsi J. Lelevelio, J. Golu-chovskio, J. Franko, S. Jundzilo ir kitų profesorių paskaitų. Bet studentėmis mergaitės dar vis nebuvo ir negalėjo būti. Joms prieinama tebuvo 1775 metais prie universiteto įsteigta akušerių mokykla. Tiesa, iš pradžių ją lankė tik 10–20 klausytojų, bet ano meto sąlygomis ir tai buvo neeilinis reiškinys. Po kurio laiko šioje mokykloje sudaroma atskira judaizmo išpažinėjų (žydų mergaičių) grupė, nes tiek dėl rabinų, tiek dėl kunigų fanatizmo vienos kurios tikybos šalininkė akušerė negalėjo suteikti pagalbos kitos tikybos gimdyvei.

Lietuvoje, kaip ir kitose Europos šalyse, nuo vienuolynų atsiradimo mergaitės mokėsi jų pensionuose, o turčių dukras lavino namuose samdomi mokytojai. XVIII a. atsidaro privatūs – pusiau pasaulietiniai mergaičių pensionai ir dar labiau paplito mokymasis namuose. Žinoma, tai buvo elementarus švietimas, kai kaimietės arba neturtingos miestietės teišmokdavo skaityti, šiek tiek rašyti, o geriausiu atveju ir skaičiuoti. Didikų dukros gaudavo daugiau žinių, bet ir jų mokymas buvo paviršutiniškas, atitrūkęs nuo gyvenimo ir priklausąs nuo atsitiktinio mokytojo lygio. Vilniaus mergaičių pensionuose dėstė gimnazijos mokytojai, vyresniųjų kursų studentai, adjunktai ir net profesoriai.

Lygindami Vilniaus universitetą su kitomis to meto kaimynų aukštosiomis mokyklomis pagal laisvą moterų paskaitų lankymą, specialių (akušerių, kurčnebylių) mokyklų steigimą, pensionus, matome, kad ne atsilikome nuo kitų, bet pirmavome. Pavyzdžiui, Krokuvos universiteto istorijoje rašoma, kad „moterys, smalsumo vedamos, universitete paskaitas pradėjo lankyti tik nuo 1850 metų“, o kitur ir dar vėliau. Toli gražu ne visos tautos turėjo ir specialiąsias mokyklas.

Paskaitų lankymas žadino dailiosios lyties atstovėms norą pajudinti mokslo dirvonus. Įdomiai apie tai rašo J. Frankas savo

1805 metų atsiminimuose: „Jeronimas Stroinovskis man pasakojo, kad jo pažįstama grafienė Ona Olimpija Radvilaitė-Mostovska (daugelio lietuviška tematika parašytų ir XIX a. pradžioje Vilniuje išspausdintų apysakų autorė bei dailininkė mėgėja – V. B.) norėtų gauti Vilniaus universiteto laisvųjų menų ir literatūros garbės profesoriaus (*honoris causa*) vardą. Žinojau, kad grafienė yra kelių knygų autorė ir tapytoja, o be to, Italijoje moterys gali dalyvauti konkursuose, užimant katedrų profesorių vietas, todėl atsakiau, kad mielai paremsiu rektoriaus proteguojamą kandidatę. Stroinovskis, nenorėdamas Radvilaitės pastatyti į keblią padėtį, dėl viso pikto iš anksto kreipėsi į universiteto senatą, klausdamas, ar sutiktų jo kolegos suteikti garbės profesoriaus vardą damai ir kokiais duomenimis tokiu atveju ji turėtų pasižymėti. Sniadeckis visiškai rimtai atsakė:

– Taip, kad tik būtų graži!..

Kadangi kandidatė šia savybe nepasižymėjo, senato nariai pratrūko juoktis, o rektorius nutilo ir nedrįso daugiau apie tai kalbėti".

O. Radvilaitė-Mostovska, sužinojusi apie savo vilčių žlugimą, dėkojo J. Frankui už paramą ir su kandžia pašaipa atsiliepė apie kitų jo kolegų trumparegystę.

Toliau J. Frankas rašo, kad kitais, t. y. 1806, metais atsirado kita pretendentė jau į universiteto visuotinės istorijos katedros profesoriaus postą: „Ruošiantis iš Radvilų grįžti į Vilnių, man pristatė, labai gražiai rekomenduodami, būsimą bendrakeleivę panelę Gros. Ji vyko į Vilnių užimti Mokytojų instituto (seminarijos) vadovės vietos. Šios mokyklos projektą, sudarytą pagal Kremenece jau veikiantį pavyzdį, siūlė Čackis. Sumanymą atmetė, prieštaraujant kunigaikščiui Radvilai, kuris turėjo didesnę įtaką Vilniaus universitetui. Panelė Gros puoselėjo viltį užimti ir istorijos katedrą universitete, bet, prisiminęs Mostovskos nuotykį, atkalbėjau nuo šio sumanymo. Tuomet gabiai Ženevos dukrai neliko nieko kito, kaip ir toliau reikštis pedagogikoje..."

Rašoma, tikriausiai, apie Genovaitę Gros – projektuotos atidaryti mergaičių seminarijos vadovę. Mokytojų seminarija, kaip Vil-

niaus universiteto padalinys, sėkmingai veikė dar nuo Edukacinės komisijos laikų, bet mergaičių į ją nepriimdavo. Mokytojas guvernantes ruošė privatūs pensionai arba namų mokytojai individualiai. Todėl XIX a. jau ir viešųjų pradžios mokyklų mokytojų tarpe buvo moterų. Verta pagarbos J. Franko žmona Kristina, talentinga solistė ir aktorė, daugelio teatrinių pastatymų primadona, išugdžiusi keletą dainininkių. Ji paliko ryškius pėdsakus Lietuvos teatro istorijoje ir kartu universiteto istorijoje. Minėtina ir kaip daugelio J. Franko sumanymų rėmėja bei pagalbininkė.

Po dekabristų sukilimo prasidėjęs reakcijos siautėjimas žiauriai palietė ir Vilniaus universitetą. Jis buvo nusiaubtas ir suskaldytas.

Nė vienas carinės Rusijos universitetas merginų neįsileido. Norinčios semtis mokslo žinių turėjo vykti į užsienį, daugiausia į Šveicariją. Nemaža į užsienį emigravo ir lietuvaičių. Deja, tuo tarpu težinomas tik vienas atvejis, kai XIX a. lietuvė gavo aukštosios mokyklos diplomą. Tai Baltimorės koledžą 1896 m. baigusi gydytoja Joana Tamašauskaitė-Baltrušaitienė. Tiesa, Vilniuje veikusios Medicinos draugijos sąrašuose nuo 1890 m. randame ir moterų pavardžių. Iki 1915 metų jų teįrašyta šešios. Dar trūksta duomenų apie jų išsilavinimą ir veiklą.

Vilniaus universitete pirmosios studentės pasirodė tik Tarybų valdžiai atkūrus šią įstaigą, t. y. 1919 metais. Bet netrukus prasidėjusi ir du dešimtmečius užtrukusi baltųjų lenkų okupacija atitraukė universitetą nuo Lietuvos mokslinio kultūrinio gyvenimo.

Vytautas BOGUŠIS

Nemunas, 1976, Nr. 3, p. 49–51.

Vytautas Bogušis

Bibliografijos rodyklė
(1961–2010)

Sudarytoja *Ligija Vanagaitė*
Viršelio dailininkė *Audronė Uzielaitė*
Maketuotoja *Vida Vaidakavičienė*
Fotografas *Raimondas Malaiška*

2,3 aut. l. 4 sp. l. Tiražas 100 egz.
Išleido Vilniaus universitetas
Universiteto g. 3, LT-01122 Vilnius
Spausdino UAB Ciklonas
J. Jasinskio g. 15, LT-0111 Vilnius

VU BIBLIOTEKA
003 07727018 5

VU BIBLIOTEKA
D 440026